

לקראת שבועת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 336

פנינים לפרשת פינחס

אני אספר לכם סיפור נורא, היה יהודי בבני ברק, שהקים עסק מסוים בעיר, הרב ואזנר סבר שלא ראוי שיהיה דבר כזה בבני ברק, וקרא לאותו יהודי שמיהר לבוא. הרב ואזנר הסביר לו: מה שאתה עושה לא מסתדר עם השולחן ערוך, ולכן אתה צריך להפסיק לעשות את זה. היהודי הזה השקיע בעניין כסף רב ו...

הגה"ח רבי חיים אברהם ויזל, מלפנים משגיח בישיבת חכמי לובלין, בשיחה רווית געגוע על רבן של ישראל מרן בעל 'שבט הלוי' זיע"א והקנאות הייחודית שלו

יוחנן וסרמן

התורה הקדושה משבחת את פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, בכך שהוא קינא קנאת ה', ועל כך זכה להתברך ובא על שכרו בעולם הזה כשניתנה לו ברית כהונת עולם.

האמות ניתנת להיאמר שקנאות קיימת בכל הדורות, ובכל המקומות. במובן מסוים, הקנאות היא מידה ככל המידות, אפשר לעשות בה שימוש לטובה או חלילה לרעה, אבל יש אנשים שטבעם הוא להיות קנאים גדולים יותר, ויש שלהיפך.

אבל הקנאה שקינא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, לא היתה קנאה שנובעת מטבעו שעמו נולד, זו היתה 'קנאת ה'. קנאה שהיא כל כולה שייכת לבורא כל עולמים, לא היתה בה אפילו נגיעה קלה של מידות פנימיות ורצון אישי או דחף טבעי לצאת ולמחות, לצאת ולקנא, היא היתה קנאה טהורה שהתבססה כולה, במאת האחוזים, על רצון ה' יתברך, ולא היה מעורב בה בכלל רצונו העצמי של פנחס בן אלעזר. לכן משבחת התורה כל אך את פנחס בן אלעזר, "בקנאו את קינאתי".

שוחחנו בעניין זה עם הגה"ח רבי חיים אברהם ויזל, מי ששימש במשך עשרות שנים כמשגיח בישיבת חכמי לובלין, והיה מתלמידי הישיבה בעצמו. כתלמידו של בעל 'שבט הלוי' מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל, וכמי שעסק רבות בשנים בעבודת

החינוך, תחת שרביט הנהגתו של רבינו זצ"ל, זכה הרב ויזל לשמוע ולראות אינספור סיפורים, עובדות, אמרות טהורות והדרכות, מאז קודש הקודשים, רבינו בעל ה'שבט הלוי' זיע"א.

למעשה היה ה'שבט הלוי' אחד מגדולי הקנאים בדור האחרון. הוא היה סמל לשמרנות ולעמידה העיקשת על קוצו של יוד. בכל תחומי ההלכה ובכל תחומי ההנהגה הציבורית היה הרב ואזנר עומד בעמידה איתנה ובלתי מתפשרת. הוא מעולם לא התפשר על שום

דבר שהיה נוגע להלכה או להשקפה הטהורה.

ובכל זאת, רבינו הגר"ש זאנר לא יצא מעולם כנגד אדם ספציפי, הוא לא חתם על מכתבי מחאה, לא יזם הפגנות, לא יצא לעימות עם איש. כל דיבורו ושיח שיגו היה בנועם וכל מעשיו היו בחביבות מיוחדת כלפי ישראל קדושים, שהחזירו לו אהבה בכפל כפליים.

"אני זוכר שפעם הגיע מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי לבקר את רבינו", מספר לנו הרב ויזל שליט"א. "היה זה כשרבינו הגיע לגיל מאה, וכנראה שבביטוח הלאומי יש מן נוהג שכזה שבאים לבקר אנשים המגיעים לגיל זה, ולאחל להם אריכות ימים בטוב ובנעימים. הוא ידע שהפעם לא מדובר בעוד קשיש מבית האבות העירוני, אלא ברב גדול ומפורסם, ובהתאם לכך הוא חבש כיפה ובא בצורה מאוד מכובדת.

"כשהוא נכנס אל הרבי, הוא נדהם. הוא רגיל היה לראות אנשים בני מאה שבקושי זזים ממקומם, בדרך כלל הם ישובים על כסא גלגלים או שוכבים על מיטה סיעודית, וכאן הוא רואה אדם צעיר... הרב זאנר קם, הולך, מוציא ספרים פותח, מעיין... האורח הנכבד היה המום.

"כשהתאפשר לו לדבר עם הרבי, הוא ביקש לשאול שאלה, וכך זכינו לתשובה הנפלאה של הרב זאנר: "במה הארכת ימים", זאת היתה השאלה ששאל המנכ"ל של הביטוח הלאומי... הרבי השיב לו מיניה וביה: "מעולם לא התערבתי במחלוקת", כך אמר פוסק הדור שהיה אחד מגדולי הקנאים בדור. הוא אף פעם לא רב עם אף אחד!!!

"אם היתה מחלוקת, הוא היה מנסה להשכין שלום, מאחורי הקלעים. פעמים רבות הוא גם הצליח בסייעתא דשמיא. אבל הוא מעולם לא לקח צד, הוא לא הפך ליריב של מישהו אחר.

"דעתו היתה מאוד ברורה. הוא החזיק בה ולא נכנע ולא התפשר, הוא ידע להיות אפילו תקיף במקום הצורך, אבל בלי לריב. בלי להיכנס למחלוקת חלילה וחס.

"אני אספר לכם סיפור נורא, ומפאת כבוד המשפחה הנוגעת בעניין אני מספר אותו עם שינוי מסוים של פרטים, אבל גופו של מעשה כך היה.

"היה יהודי בבני ברק, שהקים עסק מסוים בעיר, שהרב זאנר סבר שאין לו מקום על פי ההלכה. סביר להניח שאם הוא היה שואל רבנים רבים אחרים, הם היו מתירים לו, ואולי הוא אפילו שאל, אבל הרב זאנר החזיק בדעה שזה לא ראוי שיהיה דבר כזה בבני ברק,

ולכן הוא קרא לאותו יהודי שכמובן מיהר לבוא.

"הרב זאנר הסביר לו, "מה שאתה עושה לא מסתדר עם השולחן ערוך, ולכן אתה צריך להפסיק לעשות את זה".

"היהודי הזה השקיע בעניין כסף רב, וכאמור מדובר במשהו שעל פניו לא נראה בעיית, ולכן הוא החליט להתחמק מהוראתו של הרבי, לשכוח אותה...

"כעבור שבועיים בירר רבינו אם היהודי הזה שמע בקולו, ומשנענה בשלילה ביקש שיקראו לו בשנית. ואכן היהודי שב והתייצב, כדי לשמוע פעם נוספת שהוא צריך להפסיק את העיסוק בנושא הזה. ושוב... היהודי החליט להתחמק ממילוי ההוראה.

"מה אתם חושבים? הרב זאנר יצא למאבק חריף ולמלחמת חורמה? לא ולא. תושבי בני ברק לא מכירים את הסיפור כי הם לא שמעו עליו בכלל. הרב זאנר עשה דבר אחד ויחיד: הוא שתק!

"חודש לאחר מכן, אותו יהודי כבר אץ רץ כל עוד נפשו בו, כדי להתחנן לסליחתו של הרבי, ולהתחייב שהוא עוצר מיד את העניין שעורר את מורת רוחו. מסתבר שאירע משהו במשפחה שלו, שממנו הוא הבין היטב שלא כדאי להתעלם מהוראותיו של הרב זאנר".

"זכורני שלפני כמה שנים עשו עצרת גדולה, כינו אותה 'עצרת המיליון'. כל קהילות ישראל הצטרפו וקיימו עצרת ענק בירושלים,

במחאה נגד הממשלה והרצון לגייס את בחורי הישיבות.

"באותה העת היה הרבי זצ"ל בחו"ל, ונבצר ממנו להשתתף באותה עצרת. אבל ממקום שבתו בחו"ל הוא שמע שהעצרת התנהלה בסדר מופתי, לא היו שום קריאות גנאי נגד איש, לא היתה אלימות, לא היו עימותים, התפללו אמרו סליחות ותהילים, השמיעו מחאה שקטה ומאופקת והתפזרו בכבוד איש איש לביתו. רבינו התקשר לרב מנחם פרוש, והודה לו על העצרת. "כך בדיוק צריכה להיראות מחאה יהודית", הוא אמר, "בלי אלימות ובלי עימותים".

"כמו כן ידועה היתה ההנהגה שלו לעורר על עניינים הצריכים חיזוק, בדרשות של שבת הגדול ושבת שובה. בכל פעם הוא היה מעורר על נושאים שונים, אבל הוא תמיד אמר את דבריו בנועם.

"המסר היה תקיף. הוא היה מדבר בחריפות, אבל זה לא היה דוקר, זה לא פנה נגד אף אחד. הוא דיבר באופן כללי, מה צריך לעשות

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח **בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל** זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

למען חינוך בניה לתורה ויר"ש, היתה אמי האלמנה ע"ה מוסרת את נפשה בעבודות שונות, כדי להביא טרף לבית, ובכדי לשלם את שכר לימוד הילדים, שיוכלו לשקוד על תלמודם בהשקט ורוגע, עם מיטב המלמדים והמחנכים. אך אמי ע"ה, בצדקותה הגדולה ובמידת בטחונה בקב"ה, היה לבה נוקפה תדיר שמא ואולי עוברת היא על חובת ההשתדלות הנצרכת. הרי פרנסה מן השמים - ואכן, באחד מביקוריו של רבי אלחנן בביתנו, פרשה אמי הצדקנית ע"ה את מועקתה ושאלתה בפני גדול הדור...

שיחה נדירה ומיוחדת, משולחנו של מרן עמוד ההוראה הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א ראב"ד העדה החרדית בירושלים מהתקופה במחיצתו בצל קדוש ישראל ותפארתו, גאון ישראל, שר התורה ועמוד היראה מרן הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל הי"ד, - לרגל יומא דהילולא י"א תמוז

הרב יעקב הייזלר

"משהגיע לאוזנינו השמועה על בואו של רבי אלחנן ללונדון" - מתאר לנו מרן הגר"מ שליט"א בשיחתו הנדירה והיחודית, "היה ביתנו לובש חג. אבא זצ"ל היה תולה מודעה על חנות הצנועה, המבשרת על כך שבתקופה הקרובה החנות סגורה. חדרו הקבוע של הגה"ק רבי אלחנן בבית היה זוכה לניקוי מיטבי, וההתרגשות גאתה".

"זכורני היטב, כי במשך כל זמן שהותו של רבי אלחנן בלונדון, היה אאמו"ר זצ"ל מלווהו לכל מקום אשר פנה. האנגלית לא היתה מובנת ומודברת על שפתו הטהורה כלל, על כן נצרך היה ל'מתורגמן' ומלווה קבוע לכל פגישותיו עם נדיבי עם. אאמו"ר, זצ"ל מילא את התפקיד בשמחה ובהתרגשות לכבודו הרם של האי גאון וצדיק נשגב מענקי התורה שבדור".

לאחר פטירתו של אבי זצ"ל, לא חפץ יותר רבי אלחנן להטריח את אימי האלמנה ע"ה, ולכך התאכסן מיני אז באכסניה אחרת - בביתו של אחד ממקורביו בלונדון. אך את חסדה הראשון של משפחתנו, הוא מעולם לא שכח.

"היתה זו חוויה רוחנית מדהימה שנחקקה היטב בעצמותי עד עצם היום הזה ואינה סרה מאתי לנצח. בכל ביקור בלונדון, היתה משפחתנו זוכה לביקור מיוחד של רבי אלחנן. ועם פקדו את מעונינו, היה מנצל את ההזדמנות לקרב אותנו - היתומים הקטנים, ולחזק את לבם בטללי נוחם ואמונה.

"הרגשנו כלפיו כבנים אל אב. ואכן, הרעיף עלינו גאון הדור מרן הגה"ק רבי אלחנן הי"ד אהבה ורחמנות - כרחם אב על בנים!

באותם ימים נרקם קשר תורני מופלא בין מרן רבי אלחנן הי"ד לבין מרן הגר"מ שיבדלחט"א, שהיה מלווהו בכל יום לבית המדרש, ורבי אלחנן היה מטה את אוזנו לנער הצעיר שעדין לגדולות, ומשוחח

איתו בדברי תורה, ואף התבטא עליו פעם: "הוא דבר שיש בו ממש!".

אנקדוטה מעניינת מספר לנו מרן שליט"א בשיחתו היחודית והנדירה, על התוקף שראה הגה"ק רבי אלחנן זצוק"ל בדבריה של אמו האלמנה ע"ה:

"מנהג קבוע היה לו, שלא לברך בשום פנים להצלחה בתורה ובעבודת ה'. כשהיו מבקשים ומתחננים לברכתו, היה נוהג להשיב: "אם תעמול ותטרח בתפילה ובעבודה, ממילא תזכה לתורה ויראת שמים, ואם לאו, מה תועלת יש בברכה?".

דברים אלו היה אומר בשמו של רבו הגדול מרנא החפץ חיים זיע"א, שאף הוא היה נמנע מלברך על רוחניות, והיה נוהג לומר, שכאשר עושים כפי היכולת, אזי הקב"ה בעצמו מברך, וכשאינ עובדים את

ה' כראוי, אין הברכה מועלת כלום.

בדברותיו לאמי ע"ה, אם כפי ההכרח לו לפרנסת אנשי ביתו, אם כדי לשכור מלמדים טובים לבניו, אין לו לחוש כלל לפגם במידת הביטחון. ואדרבה, 'לפום צערא אגרא' - כמה שיטרח יותר כך יגדל יותר שכרו משלם.

וכך הכריע מרן ראש הישיבה דברנוביץ' לאלמנה מתלבטת בלונדון, שתישאר בעבודתה, ובירך אותה שתראה הצלחה וס"ד בכל אשר תפנה.

לפני שאני 'ראש ישיבה', אני 'עבד ה'

בחדת כבוד שואלים אנו את פני הקודש, האם יוכל מרן שליט"א לתאר באוזנינו ולהכניסנו לאותה אטמוספירה עילאה של ימי ביקוריו של רבי אלחנן בעיר מגוריו - לונדון.

"אכן, היו אלה ימי הוד ויראת רוממות! - נענה מרן הראב"ד שליט"א לבקשתינו.

"הקדוש רבי אלחנן הי"ד, בעצם אישיותו הדגולה והרוממה, ביראתו הגדולה ובעוצם גאונותו העצומה בתורה, הרים את העיר כולה לפסגות על - בלתי תתואר.

"התפילות במחיצתו הרקיעו שחקים!. המחזה הנורא של הגה"ק בעל ה'קובץ שיעורים' עומד ומתחטא לפני קונו כבן אצל אביו וכעבד לפני המלך, אחזה רעד בכל סביבותיו.

"זכורני היטב איך שהוא האריך הרבה בתפילת שמונה עשרה - חוזר מרן הגר"מ שליט"א לאותם ימים נעלים ונפלאים. לעולם לא ימוש מזכורני כל תפילת מנחה 'רגילה' בהיכלו הטהור.

"דכירנא, כאשר זכיתי לראות את רבי אלחנן הי"ד, היינו מרגישים בחוש מהו יר"ש, שהוא עצמו היה תובע אישית מעצמו תמיד מה ה' דורש ממנו עתה, כך שהיראת ה' טהורה היה ניכר על פני קדשו תמיד."

"אין אחד אשר שהה בד' אמותיו, ולו לזמן קצר - מחדיר בנו מרן הראב"ד שליט"א מושגי הוד מגדולי דורות קדומים, שלא נכבש לבו מאישיותו ומדמותו הטהורה, ומטוב לבו ועיניו לכל סביבותיו.

על כבוד שמים

"אולם מאידך, במקום שראה צורך לעמוד מול פרצות מחומות היהדות, לא חס מרן הגר"א זצוק"ל על כבודו ועל טובתו, וניהל מלחמת שמים בחירוף נפש.

"וכך לומדים אנו פרק במסירות נפשו של ראש גולת אריאל למען כבוד שמו ית'.

"בלונדון של הימים ההם - במצוקות העיתים, היה ביהמ"ד מסוים של שלימים ותמימים, שדעות הציונות מצאו להם בה בקעה להתגדר. באחת משבתות שהותו במקום, הוזמן ע"י גבאי ביהמ"ד לעשות את תפילותיו ולשאת מאמרותיו ומתורתו.

"רבי אלחנן הי"ד לא ידע על דעות מתפללי ביהמ"ד, והתוודע להם רק בדרך הילוכו לתפילה. תיכף ומיד הכריז שהדרשה שכיון לשאת בטלה ומבוטלת, והנושא שידובר יהא העמדת הדת על תילה.

ואכן, את דרשתו הנלהבת פתח בפסוק: "הן עם לבדד ישכון ובגוים

אך מספר מרן שליט"א, שהוא ואחיו זכו להתברך באופן נדיר מפיו של רבי אלחנן, היתה זאת אמו שדרשה שיברך את בניה שיהיו בני תורה, ואת בנותיה שיגדלו כ'בנות תורה' - כלשונה. אך רבי אלחנן זצוק"ל הי"ד כהרגלו מיאן לברך, ואף הטעים להרגיע את רוחה, שלפעמים הברכה יכולה לגרוע, אם סומכים על הברכה וחושבים שבוזה די לצמוח לאדם גדול, ולכן אין משקיעים כוחות לבד.

"אלא שהאלמנה סירבה לקבל את דבריו, והכריזה: 'כיון שאלמנה אני, בכוחי 'לאליך' את הרב לברך את בני ובנותי...'. הגה"ק רבי אלחנן קיבל את דבריה, חרג ממנהגו הקבוע והאיתן והרעיף את ברכותיו על כל אחד ואחד מבני המשפחה, בפרטות ובאריכות.

"בכלל", מוסיף לנו מרן הגר"מ שליט"א בנועם דברותיו הנעימים: "לא אחת ראיתי אצל רבי אלחנן הי"ד שכאשר נזדמן לו יתום או אלמנה, היה נוהר וחושש מאד שמא בדבריו יגרום להם צער לרגע ויעבור בזה ח"ו בלאו דאורייתא של 'כל אלמנה ויתום לא תענון'".

עד כמה חובת ההשתדלות לפרנסה

מרן הראב"ד שליט"א ממשיך לדלות מזכרונותיו על הנהגת בית המשפחה בידי רבי אלחנן:

"אוסף ואספר לכם: למען חינוך בניה לתורה ויר"ש, היתה אמי האלמנה ע"ה מוסרת את נפשה בעבודות שונות, כדי להביא טרף לבית, ובכדי לשלם את שכר לימוד הילדים, שיוכלו לשקוד על תלמודם בהשקט ורוגע, עם מיטב המלמדים והמחנכים.

"אך אמי ע"ה, בצדקותה הגדולה ובמידת בטחונה בקב"ה, היה לבה נוקפה תדיר שמא ואולי עוברת היא על חובת ההשתדלות הנצרכת. הרי פרנסה מן השמים - היתה חוזרת באוזנינו לא אחת, ומה מועיל להתאמץ יותר אם בראש השנה הוקצה פרנסה פחותה יותר.

"ואכן, באחד מביקוריו של רבי אלחנן בביתנו, פרשה אמי הצדקנית ע"ה את מועקתה ושאלתה בפני גדול הדור: האם מוטלת עליה חובה להתאמץ יותר ויותר למען רוחניות בנה, או שמא עדיף שתעצור ממלאכתה ותשליך יאבה על אבי היתומים במרומים שיעניק לה מידו המאה והפתוחה.

"רבי אלחנן זצוק"ל, התייחס לשאלה זו בכובד ראש רב, התעטף בשתיקה רגעים מספר והתעמק במחשבתו הטהורה, ולבסוף השיב לה בדברים יסודיים במהות מידת הביטחון ובמידת חובת ההשתדלות לפרנסה, וכך אמר:

"קשה מאוד להכליל ולקבוע מסמרים מה וכמה היא ההשתדלות הראויה והנדרשת, והיכן עובר הגבול הדק לכדי חסרון בביטחון ח"ו. אך זאת אוכל לומר לך, ששני סוגי השתדלות ישנם:

"אדם המשקיע כוחו ומרצו להשיג הנאות ומותרות, לא יוסיף לו עבודתו ולא כלום!. אולי יצמח לו הנאות קטנות לשעה קצרה, אבל ידע נאמנה, כי כמוות ההנאות גם היא מוקצבת בכל שנה ושנה, על כן הנאה זו תבוא על חשבון הנאות אחרות. ובסוף ימצא את עצמו מתמודד וסובל ח"ו אם בגידול בניו, אם בענייני רפואה ה"י.

"אולם אדם המשתדל לפרנסו לשם שמים - המשיך הגר"א וסרמן

"משלא נענה, איים עליו שיוצרך להורידו מהאוטובוס. ללא אומר, פנה רבנו רבי אלחנן הי"ד לדלת האוטובוס, ירד ממנה ועשה את כל הדרך הארוכה רגלית.

המתין למעלה משעתיים לבקש מחילה

סיפור נוסף בפיו של מרן עמוד ההוראה שליט"א אודות יראתו הטהורה של הגה"ק רבי אלחנן הי"ד:

"באחד מביקוריו בביתנו - ממושיך מרן הראב"ד שליט"א לספר על יראתו של רבי אלחנן, התעכב קימעא בהכנת כוס חמין, ולפתע נפלה הכוס ונשברה.

"רבי אלחנן הזדעזע כולו מה'נזק', וכשעזב את הבית ביקש מאיתנו, שנבקש מחילה בשמו לאמי ע"ה שלא היתה בשעה זו בבית.

אך לא עברו מספר דקות, ודמותו של רבי אלחנן עומדת בפתח. "אי אפשר לסמוך על קטנים" - הוא הכריז. והתיישב להמתין למעלה משעתיים לשובה של אמי ע"ה, כדי להתנצל ולבקש מחילה בפניה על הנזק.

הריקוד הנלהב שהתפרץ מנהמת לבו הטהור של רבי אלחנן

וכגודל יראתו את הקב"ה, כך גדלה אהבתו אליו ית'!

"זכיתי - פותח לנו מרן שליט"א צוהר להיכלו הטהור, ושהיתי עמו - במחיצתו בחג השבועות קודם המלחמה.

"את שמחתו הגדולה ביום הגדול עליו אמרו "אי לאו האי יומא" וכו', אין ביכולת לתאר כלל וכלל. זכורני היטב כי במוצאי יו"ט הראשון, עם התקדש ליל יו"ט שני של גלויות, יצא עם הקהל בריקוד נלהב שהתפרץ מנהמת לבו הטהור, בעוצם אהבת התורה והבורא, עד ש'פקע איגרא'.

"אין ביכולתי לשכוח את רבי אלחנן מתרפק בכיסופים על הניגון הידוע: "זאל שוין זיין די גאולה...". שהושר חזור ושוב בקולות וברקים מחדרי נשמתו, בדביקות מופלאה שהרימה את הציבור כולו יצאנו ממעונו של עמוד ההוראה מרן שליט"א בהתרגשות גאה בלתי נתפסת! ומתוך יראת הכבוד שאין למעלה הימנה, הרגשתינו כי זכינו לשהות בחדרו של אחד המיוחדים מזקני מנחילי התורה בטהרתה

(לקט מתוך מאמר נרחב בגליון התורני של המבשר תשפ"א)

לא יתחשב", כשהוא מבאר את הפסוק בביאור נפלא ואקטואלי; חילוק מהותי יש בין 'עם' לבין 'גוי' - הסביר, 'עם' - היינו אומה המתייחדת בעצם מנהגיהם ונימוסיהם. אך 'גוי' - הוא קבוצת אנשים שהתקבצו לאותו מקום, ומחמת ישובם במדינה אחת, הרי הם נעשים לגוי אחד.

"וכאן הרעים מרן הגר"א הי"ד את קולו: כלל ישראל, מתייחד בהיותו 'עם', אשר 'לבדד ישכון' - בלא מדינה או לאום המייחדת אותם, אלא הם מיוחדים בלימוד התורה ובקיום המצוות. 'ובגוים לא יתחשב' - אין אנו צריכים להתחשב כמו 'גוי', שמה שמאגדם הוא המדינה.

"לא אשכח את המהומה שפרצה אז בהיכל בית המדרש!. רובם של המתפללים קמו להם, ויצאו להמשיך את תפילתם בחוץ. אך הגה"ק רבי אלחנן לא התרגש מכך כלל, והמשיך בדבריו הנוקבים.

"כפי המובן - תרומות לשיבתו - 'אוהל תורה' בראנוביץ', לא הצליח רבי אלחנן להשיג מקהילה זו... אך בדברים שמסר לנו לאחר מכן, התבטא: "קודם היותי ראש ישיבה, הריני 'עבד ה', ויש לי לעמוד על כבוד השכינה".

עשה כל הדרך הארוכה רגלית מחשש שעטנו

על יראתו המופלגת של הגה"ק ר"א הי"ד מכל נדנדוד וסרך עבירה, מסופר רבות. ביקשנו איפה לשמוע ממרן הראב"ד שליט"א מקצת אלומות אור מהשמור עמו בזכרונו, על יראתו שקדמה למעשיו כפי שחווה מקרוב במחיצת קדשו בילדותו ובבחרותו.

"אוי, מה אומר ומה אדבר" מתרגש רבינו מרן הראב"ד שליט"א בדברותיו שנבעו מעומק לבו הטהור, ומוסיף בדברותיו הכובשים כל לב: "על רבי אלחנן ראו בכל פסיעה וצעד, כי מפחד הוא מעבירה כאש ממש"!

"זכורני, שנלוויתי עמו פעם על אוטובוס, בנסיעה למגבית כספים לטובת הישיבה. בלונדון חל איסור חוקי על הנוסעים באוטובוס לעמוד בשעת הנסיעה. אך רבי אלחנן זצוק"ל, שחשש משעטנו הטמון בתוך ריפוד הכסאות, לא אבה בשום אופן להתיישב על הכסא. וכך עמד כמה דקות עד שנהג האוטובוס הבחין בו, והחל לגעור בו שיתיישב.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

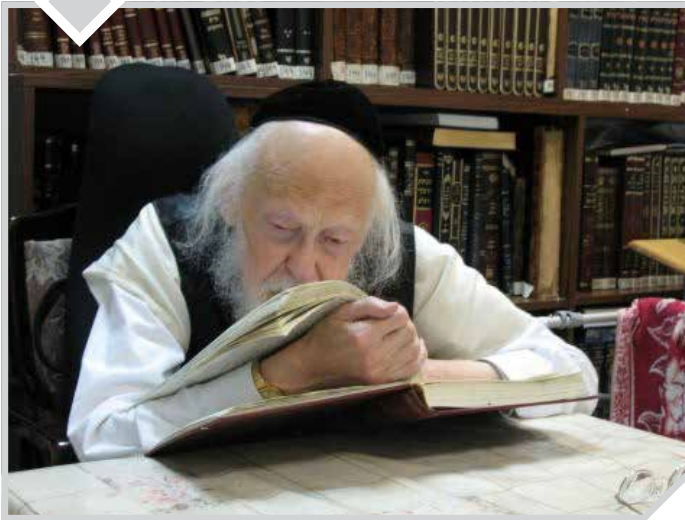
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

אדם בא, ובפיו שאלה: פלוני תובע ממנו סכום כסף גדול, שלטענתו מגיע לו. הנתבע בירר, ועל פי ההלכה אינו חייב לו מאומה. הודיעו הלה שהוא חולה לב וההתרגשות אסורה עליו, ואם לא יקבל את הכסף ילקה בהתקף לב, והוא יהיה האשם במותו. דמו יהיה על מצפוננו! מה יעשה?! חיך רבינו, ואמר: אספר לך סיפור...

החכמה והתבונה בתשובותיו של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל לציבור השואלים

"ויקרב משה את משפטיו" (במדבר כ"ה, ה')

עסקן ציבור ביקש לשמוע דעת רבינו בענין פלוני, וביקש מהגאון רבי אברהם אלישיב בן רבינו שיברר האם רבינו מוכן לשמוע אודות אותו ענין. הבטיח שינסה לברר. עבר יום ועברו יומיים, שלושה וארבעה, ואין תשובה. עבר שבוע, ועברו שבועיים התקשר העסקן, ושאל בתמיהה: "תהיה התשובה חיובית או שלילית, אבל מדוע התחמקות!" ענהו: "דע לך, שאיני מפסיק את אבא מהלימוד. את השאלות האלו אני שואל בזמן קבלת הקהל, בין גברא לגברא. ומה אעשה, ובמשך השבועיים האחרונים, בכל פעם שסיים לענות, מיד שקע בלימודו עד השואל הבא..."

פלוני תובע ממנו סכום כסף גדול

אדם בא, ובפיו שאלה: פלוני תובע ממנו סכום כסף גדול, שלטענתו מגיע לו. הנתבע בירר, ועל פי ההלכה אין הסכום מגיע לו, אינו חייב לו מאומה. הודיעו הלה שהוא חולה לב וההתרגשות אסורה עליו, ואם לא יקבל את הכסף ילקה בהתקף לב, והוא יהיה האשם במותו. דמו יהיה על מצפוננו!

מה יעשה?!

חיך רבינו, ואמר: אספר לך סיפור פעם התקיימה אסיפת רבנים חשובה. עמדו לבחור ביושב ראש. איים אחד הרבנים, שאם לא יבחרו בו יקח ללב, וילקה בהתקף לב! נענה הגאון רבי מאיר שמחה מדוינסק זצ"ל: "זאג האטשיק - תאמר לכל הפחות - בלי נדר..." אם על פי ההלכה לא מגיע, התעלם מכל האיזמים...

ראש ישיבה הגיע להיוועץ ברבינו

ראש ישיבה הגיע להיוועץ ברבינו. בחור מיישבתו התארס עם גיורת, וחלק גדול מקרוביו ומבני הישיבה אינם יודעים זאת. אבל כשיקראו את כתובתה, והכל ישמעו שהוא נושא "גיורתא דא, רות בת אברהם אבינו", יתגלה הסוד. והרי הכתובה כשרה בדיעבד אם משמיטים עובדת היותה גיורת ("אוצר הפוסקים" יח, נסח הכתובה

מדוע לא חתם על המכתב

ומעשה באדם נכבד שמוסדותיו נקלעו לקשיים כספיים שאימו למוטטם והחתים רבים וטובים לעזור לו לתמכם. המכתב הובא לפני רבינו, שכדרכו עיין בו במתינות ובסופו של דבר השתמט מלחתום. שאלוהו מדוע, והתחמק מתשובה.

לחצו, טענו שהמכתב נחוץ והחתמה חשובה.

נענה ואמר: המוסדות חשובים ומצבם קשה והמבקש נכבד, אבל יש במכתב קטע שאיני יכול לחתום עליו. כשהפצירו, אמר: כבדרך אגב, מצויין כאן, שהמבקש הקים את המוסדות ועומד בראשם, זה שהוא עומד בראשם, ידוע, אבל מניין לי שהוא שהקים, אולי היו לו שותפים בהקמתם?!

תמיהו: למאי נפקא מינה?

וענה: למקח ולממכר... אולי יש דין ודברים על הבעלות, ובמכתב זה מבקש להוכיח שהוא המקים והבעלים?!

עוד באותו ערב התקשרו בבהילות לבית רבינו: האם הובא בפניו מכתב המלצה עבור מוסדות אלו? שידעו שאין הדבר פשוט כפי שהוא נראה, וכוונת המבקש להוכיח את בעלותו ולהכריע את הויכוח שנתגלע בין המייסדים על ידי מכתב ההמלצה החתום על ידי גדולי הדור...

עם הגעתי לארץ שמתי את פני לבני ברק לביתו של רבינו ברחוב רשב"ם, נגשתי אליו בבושת פנים ופרצתי בבכי. ושאלתי את רבינו: האם אני יכול עדיין לתקן את מה שעשיתי? לא הסברתי מה קרה, כי רבינו הבין מיד ברוח קדשו את שקרה, ורבינו אמר לי תשב ותירגע. התיישבתי ואז רבינו מסתכל עלי במבט רחימאי ושואל אותי אתה רוצה כסף? השבתי כמובן, חשבתי בליבי שאולי יש לו קרן מיוחדת לעזור למקרים כאלו...

סיפורים אישיים מיוחדים ומחזקים ממרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל

מאת: הרב אברהם ישעיהו שטרן

"וְנִתְּנָה מִהוֹדֶךָ עָלָיו" (במדבר כ"ו, כ')

הרב אברהם ישעיהו שטרן עם מרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל

אחרי שבועיים בארה"ב הבנתי שזה משהו שמיימי, והחלטתי לחזור לארץ ובאותו יום הייתי כבר על מטוס בחזרה לארץ. חשבתי במטוס איזה טיפיש אני, התביישתי שהיה לי צ'ק פתוח מרבינו להשאר בארץ ושהכסף יבוא אלי ובמקום זה בזבזתי אותו. בכל הדרך אמרתי לעצמי, האם עוד ניתן לתקן את המעוות או שאיחרתי את הרכבת. עם הגעתי לארץ שמתי את פני לבני ברק לביתו של רבינו ברחוב רשב"ם, נגשתי אליו בבושת פנים ופרצתי בבכי. ושאלתי את רבינו: האם אני יכול עדיין לתקן את מה שעשיתי? לא הסברתי מה קרה, כי רבינו הבין מיד ברוח קדשו את שקרה, ורבינו אמר לי תשב ותירגע. התיישבתי ואז רבינו מסתכל אלי במבט רחימאי ושואל אותי אתה רוצה כסף? חשבתי כמובן, חשבתי בליבי שאולי יש לו קרן מיוחדת לעזור למקרים כאלו...

ואז רבינו מוציא את הארנק מהסטנדר ונותן לי מתוכו שטר של מאתיים ש"ח. חשבתי לרגע שכנראה רבינו לא הבין שאני מדבר על סכומים גדולים. כי כידוע רבינו לא ידע מה זו צורת מטבע. אבל אז רבינו אמר לי כמה מילים אני התחלתי והקב"ה יסיים, אמרתי מיד אמן ויצאתי בשמחה. הבנתי שהישועה קרובה, רבינו שידד מערכות שמים.

אני לא רוצה להלאות אתכם, אבל אני לא יכול שלא לשתף אתכם בכמה סיפורים אישיים קצרים, מתוך אלפי הסיפורים שהיו לי במשך השנים, ואולי יותר, שאני חושב שיביאו חיזוק לאנשים. פעם הגעתי והתייעצתי עם רבינו על מספר נושאים, בסוף השיחה אמרתי לרבינו שאני מתכנן למחרת לצאת לחו"ל וביקשתי ברכה. כמובן שהנסיעה הייתה כבר מוכנה לפרטי פרטים, אבל רבינו הפתיע אותי ואמר לי אל תסע, תשאר בארץ. אמרתי לו שיש לי חובות ולכן אני נוסע, אז רבינו אמר לי גם לי יש חובות. עדיין לא קלטתי שאני מתווכח עם רבינו, ואמרתי לו שזה לא אותם חובות של רבינו, ואני חייב לגייס הרבה כסף, אבל רבינו התעקש ואמר לי תשאר בארץ והכסף יבוא אליך.

אתם בוודאי מתפללים עלי מדוע אני מתווכח עם רבינו, אבל רבינו נתן לי תחושה כזו טובה שאפשר להתווכח איתו ואפשר לענות לו. ואת חטאי אני מזכיר היום, אני לא יודע למה, אבל המשכתי לנסות לשכנע אותו. אמרתי לו לי אין בעיה עם זה, וסיפרתי לרבינו על רב שחזר בשבת הגדול מהדרשה לביתו, ואמר לרבנית שבחמישים אחוז מהדרשה הוא כבר הצליח. והסביר לרבנית שהוא הצליח לשכנע את העניים שישכימו לקבל קמחא דפסחא, אבל כעת נשאר רק עוד חמישים אחוז, כדי לשכנע את העשירים שירצו לתת... רבינו צחק נהנה מאוד מהסיפור והבין למה אני מתכוון. אבל אמר לי: בכל זאת תשאר בארץ והכסף יבוא אליך.

ואני מתבייש לומר שהמשכתי להתחנן לפני רבינו, שירשה לי לנסוע ואז רבינו שתק ולבסוף אמר לי: אם אתה רוצה אז תסע. בקשתי ברכה מרבינו שיברך אותי לנסיעה טובה, רבינו אמר לי באידיש בתרגום ללשה"ק: "סע לשלום ותחזור לשלום" ונסעת.

ואני יכול להעיד על עצמי היום כי זו הייתה הנסיעה הכי גרועה שהייתה לי אי פעם, לא הצלחתי עם אף אדם! לגייס אפילו דולר אחד. רק ביזיונות ועוגמת נפש גדולה.

שלא תבינו לא נכון, דברים אחרים הצלחתי ללמוד. אבל לימוד מסכת **מכות**, היה ללא הצלחה.

תוך כדי, היה מתווך שהיה ידוע שמצליח במהירות למכור דירות, שדירה זו הייתה מונחת אצלו חצי שנה בבלעדיות ולא הצליח למכור, ואמרתי לו שאני מוריד את הבלעדיות ואני מביא את זה לעוד מתווכים, הוא ביקש שאני אתן לי עוד הזדמנות למכירת הדירה. אחרי חודש הוא חוזר אלי "אין לך מושג מה עשיתי אבל שום דבר לא מצליח" כאילו יש איזה כתם על הדירה שלך.

אבל פתאום הגלגל התהפך

לאחר שנה ויותר ישבתי בחדרי בבית והחלטתי שאני לא משתף אף אחד כדי שלא יהיה עין הרע, והתחלתי ללמוד מסכת **מכות**, דף אחרי דף, בלי לספר לאף אחד רק אני והקב"ה.

כשהייתי באמצע המסכת, ואני מקבל טלפון מהבן שלי שטיפל בדירה ושואל אותי, אבא אני שואל שאלה, אבל בבקשה בלי ענווה, ואני לא סתם שואל, האם התחלת ללמוד **מכות**?

אמרתי למה אתה שואל? כי את השאלה הזו נשאלתי באותה שנה וחצי בלי סוף. והודיתי לו שכעת אני בדיוק באמצע המסכת דף

ט"ו. ואז הוא אמר לי "אבא, שתדע שיש קליינט רציני שמעוניין בדירה". כמוכן שזה נתן לי תמריץ רציני בלימוד.

לאחר שבוע סיימתי את המסכת בשעטו"מ, ואני רוצה לגשת לשתות "לחיים" לרגל הסיום.

ובאותו רגע הטלפון מצלצל ושוב בני על הקו. אבא, ייתכן שסיימתי את מסכת **מכות**? אמרתי לו כן. והבן אומר, מגיע לך מזל טוב! הרגע הבן אדם הודיע שרוצה לקנות את הדירה ומוכן לכל התנאים!

בשנים שבהם זכיתי לקרבתו של רבינו, הרשיתי לעצמי לבקש ממנו את כל אשר על ליבי. יום אחד הצטברו לי חובות ורבינו אמר לי שרוצה לעזור לי. ושאל אותי במה אוכל לעזור לך?

הרגשתי שזה עת רצון, ואזרתי אומץ, ואמרתי לרבינו שיש לי רעיון שיכול מאוד לעזור לי. אמרתי לרבינו שהעשירים בחו"ל, מתעסקים הרבה בכסף, ומאוד יעזור לי, שרבינו יתן לי שטרות ויברך אותם, ויכתוב להם ברכה אישית על שטרות הכסף, לצד מכתב אישי מרבינו על קלף, ורבינו חיך ואמר לי אני יעשה את זה בשבילך.

וככה רבינו ישב לראשונה בחייו, וכתב על מס' שטרות של מאה דולר כמה מילות ברכה וחתם עליהם את שמו עם השם של התורמים והגיש לי אותם, כולל הברכות על הקלף.

אחרי הסיפור הזה אולי מובן למה אני מרגיש כ"כ בעל חוב גדול לרבינו.

זה לא לקח הרבה זמן כדי לראות שרבינו פתח בפני את השער בשמים.

בדרך לירושלים התקשרתי לחבר ששיתפתי אותו בכל התקופה הזו שהייתי בחו"ל שלא הלך לי, והוא אמר: למה אתה בטלן? תתקשר כעת לחו"ל ותנסה לממש את הברכה. יש לך ברכה מפורשת מרבינו, זה ממש צ'ק פתוח.

התקשרתי לבן אדם שרדפתי אחריו 4 שנים ולא הצלחתי להשיג אותו. אמרתי לעצמי שכעת יש לי את הברכה ושווה לנסות, בצלצול הראשון הוא ענה לי מיד וסיפרתי לו על המצב.

אני מוכרח לציין שגם לפני זה ידעתי שלקבל ממנו כסף זה תהליך ארוך, הוא היה צריך לחשוב, תתקשר יותר מאוחר, ועוד תירוצים שונים. ועד שאני רואה את הכסף - לוקח זמן רב.

אבל הפעם הופתעתי, הוא שאל אותי מיד, איך ידעת להתקשר? הרגע סיימתי עסקה גדולה, "אני לא יודע אם אני יכול להושיע אותך לגמרי, אבל אני כבר שולח לך מאתיים אלף דולר!!!" וכך היה.

הבנתי מיד שרבינו נתן לי מאתיים ומזל זה קבלתי מאתיים אלף דולר, כמו שכתוב "יוסף ד' עליכם ככם אלף פעמים" וקבלתי שיעור

בחוש מה זה "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". **ברגע שרבינו החליט שהוא פותח לי את השער חזרה זה קרה מיד ללא שום עיכובים.**

נזכרתי בדברי הגמרא בכתובות דף ק"ג שרב אומר, שלא ייתכן שרבינו הקדוש יוציא מילה מהפה וזה לא יתקיים. ורב אמר "לא סגי דלא מליך דכתיב בהו בצדיקים ותגזר אומר ויקם לך". וכפי שנאמר בחז"ל לא יחל דברו, הקב"ה מעולם לא חילל את דבריו של רבינו. וככל היוצא מפיו - יעשה. מדהים!

הישועה הגיעה בדיוק בזמן שרבינו קבע

הייתה לי דירה בפרויקט שהשקעתי בשביל חתונת ילדי, הבן שלי הגיע לפרק "האיש מקדש" והיה צריך לקנות לו דירה שמתאימה לצרכים שלו, אבל הייתי צריך למכור את הדירה שבפרויקט כדי לקנות את הדירה. ולא הצלחתי למכור את הדירה 3 שנים!

יום אחד הייתי אצל רבינו והוא אומר לי "משהו מציק לך". אמרתי לו שזה נכון, יש לי דירה שאני לא מצליח למכור אותה. רבינו שאל אותי מה אתה לומד? השבתי מה אני לומד. אמר לי רבינו **תלמד מסכת מכות וכשתסיים את המסכת הדירה תימכר**. לכאורה משימה פשוטה. מסכת עם 23 דפים בלבד. כמוכן שלא הבנתי מה הקשר בין מכות לדירה, אבל סוד השם ליראיו.

ואז היצה"ר נכנס לתמונה ולא נתן לי ללמוד, במשך שנה ויותר נסחב הלימוד במסכת **מכות**, והיו לי המון מניעות. כולם בבית ידעו שכדי למכור את הדירה צריך לגמור את **מכות**, ואני אשם שזה לא מצליח.

השכינה מדברת מתוך גרונו

לפני כמה שנים הכנסתי ידיד נפשי כאח לי לרבינו לברכה, ובקשתי מרבינו שיברך אותו בעוד צאצאים, למרות שהיה לו כבר שמונה ילדים. ורבינו כמובן נאות וברך אותו בזש"ק בקרוב. לאחר תשעה חודשים מבשר לי ידידי בהתרגשות שנולדה לו בת.

שאלתי אותו איזה שם הוא הולך לקרוא? אז אמר לי שלאשתו יש הוא לבטים בין שלושה שמות שהשם המועדף הוא אחינועם.

אמרתי לו אולי תבוא לרבינו ולומר לו תודה על הבת ובהזדמנות זו תשאל את רבינו על השם.

אשתו לא כ"כ רצתה, כי פחדה שרבינו אולי יגיד שם אחר, אז אמרתי לו לכתוב בדף את שלושת השמות המועדפים ובתוכם אחינועם, ושרבינו יבחר את השם מתוכם.

הייתי כבר בבית רבינו וידידי הגיע מבית שמש מקום מגוריו. ישבתי בקודש פנימה עם דייני חסידות ויז'ניץ שביקשו ממני להכניס אותם להתיעצות אצל רבינו. הידיד שלי המתין בחוץ, וכשיצאנו מחדרו של רבינו אמרתי לו תמתין אני יוצא ללוות את האורחים שלי - הדיינים ושאחזור ניכנס יחד לרבינו.

כשחזרתי לבית רבינו אני רואה אותו עם פנים נפולות. שאלתי אותו מה קרה? והוא אמר שמישהו מהגבאים הכניס אותו פנימה, אבל רבינו לא מוכן לאף אחד מהשמות שהיו בפתק, והציע את השם **אסתר**. ואז אמר לי שלא יודע מה לעשות, הרי אשתי בכלל לא רצתה לשאול, מה אני אומר לה?

אמרתי לו אל תדאג, אני ייכנס שוב פעם עם הפתק. עבר כבר עשרים דקות שאז שהיה בקודש פנימה, והספיקו באותו זמן לעבור עשרות אנשים. רבינו עיין בפתק ואמר לי **כבר אמרתי אסתר**. כאן הבנתי שזה משהו שמיימי. ועמדתי בצד והתחלנו לחשוב עם ידידי

איך מודיעים את זה לאשתו. ורבי יצחק שאול שעבר בדיוק במקום שאל למה אתם בדאגה?

הראתי לו את הפתק וסיפרתי לו מה קרה. והוא אמר אני לא מבין הרי אחינועם זה שם שאבא ממליץ. כי זו הייתה אשתו של דוד המלך ושל שאול המלך, ולא ברור למה אתם קבלתי תשובה אחרת. הוספתי לו שזה כבר פעמיים, ואז הוא הציע "בואו תחכו עוד שעה עד לסוף קבלת הקהל ואז אני אשאל אותו".

ידידי היה לחוץ מזה, הוא פחד שהרב יקפיד שכבר שלוש פעמים שואלים את אותה שאלה. אמרתי לו שלא ידאג, רבינו אף פעם לא כועס, אתם כבר זוכרים מה היה בסיפור הראשון... בסוף קבלת הקהל, רבינו התארגן למנוחה, ורבי יצחק שאול נגש לשאול את רבינו. ופתח ואמר: אבא, אתה תמיד אומר שאחינועם זה שם מאוד טוב כי זה שם של אשת שאול המלך ואשת דוד המלך. נכון? רבינו הגיב, "כשר", ואז רבינו הוסיף "**אבל למה אנשים מחפשים שמות מוזרים, בזמן שאפשר לקרוא שם כזה יפה כמו אסתר!**".

אמרתי לידידי מהשם יצא הדבר!, השכינה הקדושה קבעה ואין מי שיכול לשנות את ההחלטה. כמובן שהיה צריך להסביר לאשתו שהבת הזו היא בין הילדות היחידות בעולם שיכולה לומר שזה השם שמרן שר התורה התעקש לתת לה, וזו זכות נדירה שלא הרבה זוכים לה. ותהיה מאושרת בשמה שנקבע ברוח הקודש של רבינו. אבל הסיפור הזה לא היה חד פעמי, ראינו תמיד שהקב"ה שם לרבינו בפה את המילים שהיו דברי אלוקים חיים ושכינה מדברת מתוך גרונו. וכפי שרבינו היה אומר "את אשר ישם השם בפי אותו אדבר".

(מתוך הספר 'בצילו' מסדרת הספרים 'בצילם' של גדולי ישראל. שהוציא הצלם החרדי שוקי לרר)

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

אחד האחים התעצל קצת לקום, והוא האריך לישון עד שהפסיד את אמירת הסליחות בישיבה. אבא שתק, אבל כשאחי חזר הביתה באותו יום, הוא אמר לו שתי מילים שאותן לא שכחנו עד היום...

הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א, רב בית המדרש 'היכל צבי' צאנז בירושלים, עם מעט מזעיר מדמותו רבת ההוד של אביו הגאון הגדול רבי אליהו שמרלר זצ"ל, ראש ישיבת צאנז וחבר נשיאות 'מפעל השי"ס'

יעקב א. לוסטיגמן

כחלק מהפעילות שעושה 'דרשו' באמצעות זרוע החיזוק שלו 'אחינו', לעידוד תלמידי הישיבות הקדושות להשיג 'גישמאק' והנאה בלימוד התורה, שוחחנו בנושא זה עם הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א, רב בית המדרש 'היכל צבי' צאנז, בירושלים, ובתוך הדברים ביקשנו לשמוע מעט גם אודות דמותו רבת ההוד של אביו הגאון הגדול רבי אליהו שמרלר זצ"ל, ראש ישיבת צאנז וחבר נשיאות מפעל השי"ס. הגר"ח שמרלר שליט"א ניאות לבקשה, וסיפר לנו כמה סיפורים בודדים, אותם ריכזנו כאן.

"אבי מורי, הגאון הצדיק רבי אליהו שמרלר זצ"ל, נולד בווינה בירת אוסטריה, בשנת תרצ"א. הוא בא ממשפחה מיוחסת, נכדם של הרה"ק הרר"א מליזענסק והרה"ק רבי מאיר'ל מפרמישלאן. כשהיה בן שלוש שנים לערך, עלתה המשפחה לארץ הקודש והתיישבה בירושלים עיה"ק.

בירושלים למד אבי ב'חיי עולם', ומגיל צעיר מאוד הוא החל לכתוב ולערוך ספרים תורניים רבים. למרות גילו הצעיר, הוא זכה להתחבב על כל גדולי ירושלים באותה העת, הוא נקשר עם הגאון רבי אשר זעליג מרגליות הוא היה כותב ועורך מאמרים עבירו, אצל הרב בענגיס זצ"ל הוא נבחן על כל הרמב"ם, ובאותו המעמד הוא התוודע גם לגאון רבי גרשון לפידות, שחיבב אותו מאוד וקבע עמו חברותא ללימוד מדי ליל שישי, במשך תקופה הם היו לומדים כל הלילה את מסכת בכורות עם פירושו של המהרי"ט אלגאזי.

איך אנחנו יודעים על כך? כי אבא זצ"ל היה מספר לנו לפעמים על ההתמדה העצומה של רבי גרשון לפידות, שבכל ירושלים היו מסתובבים סיפורים ושמועות אודות ההתמדה הנוראה שלו. אבא סיפר לנו שהוא זכה להיווכח בכך בעצמו, כשהיה לומד עם רבי גרשון ואחרי שעות של לימוד רבי גרשון היה מתעייף, או אז ביקש מאבי מורי שיביא לו קערה עם מים, רבי גרשון היה חולץ את הנעליים והגרביים, טובל את רגליו בקערה וממשיך ללמוד כך עוד שעות, עד עלות השחר.

אגב, מספרים עליו על רבי גרשון לפידות שההתמדה שלו היתה כל כך יוצאת דופן, עד שאמרו שבילי הסדר, כשאחרוני המתפללים יצאו מבתי הכנסת כדי לערוך את ליל הסדר, הם כבר ראו את רבי גרשון לפידות כשהוא אץ רץ לבית המדרש, אחרי שכבר ערך את כל הסדר ואכל מצה ומרור ואפיקומן ושתה ארבע כוסות ואמר

הגאון הגדול רבי אליהו שמרלר זצ"ל עם להבדל"ח כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א

הגדה והלל...

היכרות מיוחדת היתה לו גם עם הרב מטשעבין, שהיה אומר שיעורים כלליים ב'חיי עולם', שם למד אבא באותן שנים.

הסדר היה כך, כשהרב מטשעבין היה מגיע למסור שיעור בישיבה, היו צריכים להעמיד בחור שילווח אותו הלוך לפני השיעור וחזור לאחר השיעור, אבל ה'טשיבנער רב' ביקש שילווח אותו בחור שמבין בלימוד, שיהיה לו על מה לדבר איתו בדרך... אין זה פלא אם כן שאבי מורי זצ"ל נבחר ללוות את הרב...

כמובן שאחרי השיעור השיחה היתה עוסקת בענייני השיעור, אבא היה מעיר הערות ושואל שאלות והרב מטשעבין היה משיב במאור פנים. פעם אחת שאל אבא קושיא חזקה מאוד, והרב מטשעבין מאוד נהנה ואמר לו, שאת השאלה הזאת הוא ראה לפני ארבעים שנה בספר 'מחזה אברהם' לרבי אברהם בראדי זצ"ל.

"זה ספר מאוד נדיר", אמר הרב מטשעבין לאבא, "אני לא יודע אם תוכל למצוא אותו כאן בירושלים, אבל שמעתי שהספר קיים באוצר הספרים של בית כנסת מסוים בתל אביב, ואם יצא לך פעם להיות שם באזור, כדאי לך להיכנס לאותו בית כנסת ולחפש את הספר, שם תראה שהוא שואל את השאלה שלך וגם מתרץ אותה בצורה נפלאה..."

אבי מורי סיפר שאחרי שנים הזדמן לו להיות שם באזור, והוא אכן נכנס לאותו בית כנסת שכרגע איני זוכר את שמו, ושם הוא מצא

את הספר 'מחזה אברהם', שאכן שאל את השאלה ותירץ אותה יפה מאוד, בדיוק כמו שאמר הרב מטשעבין שראה את הספר הזה ארבעים שנה קודם לכן... זה נותן לו קצת הבנה לגבי הגאונות של הרב מטשעבין..."

להסתדר עם ה'דברי חיים'

"פעם אחרת, בעודו משוחח עם אבא בנושא תלמודי כלשהו, אמר הגאון מטשעבין לאבי מורי, "אתה הרי חסיד צאנז, אני רוצה להראות לך משהו מעניין מאוד שכתוב ב'דברי חיים'. תלמד את הקטע הזה, זה עוד יבוא לך לשימוש ביום מן הימים... אבא אכן למד את אותו נושא ושמר אותו בזכרונו.

עברו שנים רבות, אבי מורי כבר התגורר אז בקריית צאנז שבנתניה, שהוא היה אחד מחמשת התושבים הראשונים שהתגוררו בה, באותה תקופה מינה אותו הרבי מצאנז זצ"ל על הישיבה שנוסדה אז, ובמקביל אבא היה כותב עבור הרבי את התשובות שלאחר מכן רוכזו בשו"ת 'דברי יציב', וכן את הפלפולים, ה'פשטעלאך', שהרבי זצ"ל היה אומר בטיש של לילות שבת. בתחילת השבוע היה נכנס לרבי עם הפלפול הכתוב, אותו היה זוכר בעל פה מליל שבת ועד שישב לכתוב אותו אחר השבת.

כמו כן כתב אבא גם את הפלפולים שאמר הרבי זצ"ל בלילות החנוכה אחר הדלקת הנרות. כל פשטעל כזה היה נמשך זמן רב, לפעמים כמה שעות...

והנה באחד מימי החנוכה הרבי אומר פשטעל שלם, שלא הסתדר עם אותו 'דברי חיים' שהגאון מטשעבין הראה לאבי מורי כמה שנים קודם לכן...

למחרת בבוקר נכנס אבא עם הפלפול הכתוב אל הרבי, והעיר לו בהערת אגב, שהרב מטשעבין הראה לו פעם שיש 'דברי חיים' שאומר הפוך מהפלפול שהרבי אמר אמש...

כמובן שהרבי ביקש שיראה לו את ה'דברי חיים', הוא עיין וראה שאכן צדקו דבריו. הפלפול שהוא אמר אתמול מגיע למסקנה הפוכה לחלוטין מדברי קודשו של הסבא בעל ה'דברי חיים' זיע"א... באותו לילה, אחרי הדלקת נרות החנוכה, אמר הרבי פלפול נפלא 'גג על גג', שבו הוא הוביל את כל הסוגיא בדיוק בכיוון ההפוך, כך שזה התאים כפתור ופרח עם מה שכתב ה'דברי חיים', וכך ראה אבא שהתקיימו דבריו של הרב מטשעבין על כך שה'דברי חיים' הזה עוד יבוא לו לשימוש מתישהו בעתיד..."

העונש החמור ביותר...

למעשה, הקשר של אבי מורי עם הרבי מצאנז זצ"ל החל כשהוא היה כבן 25. הוא שמע שהרבי מקלויזנבורג, נינו של ה'דברי חיים' מצאנז, מגיע לארץ, ואומרים עליו שהוא עילוי גדול גם בתורה וגם בעבודת ה'. אבא הגיע ממשפחה של חסידי צאנז, והוא נסע לשדה התעופה בלוד להיות בין מקבלי פניו של הרבי, ומאותה קבלת פנים הוא דבק ברבי בצורה מופלאה ולא משה ידו מתוך ידו, כל ימי חייו של הרבי זצ"ל, ולאחר מכן בנו ממשיך דרכו, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

כשאדם בא לשמחה, הוא צריך להראות לבעל השמחה שהוא משתתף בשמחתו. "אם אני אביא איתי גמרא קטנה, אני אשב בצד, אשקע בלימוד ובעל השמחה ירגיש שאני לא נמצא אתו, שאני לא שמח בשמחתו..."

הרבי זצ"ל זיהה מיד שמדובר באברך תלמיד חכם עם גישה מאוד מיוחדת לצעירים ובני נוער, ובתוך זמן קצר החל למנות אותו לתפקידים שונים, עד שמינה אותו לכהן כראש הישיבה בנתניה, תפקיד אותו מילא במשך עשרות שנים, ודרכו השפיע על עולם התורה כולו, הן כראש ישיבת צאנז והן כחבר נשיאות מפעל הש"ס. דרכו החינוכית של אבא היתה שהוא אף פעם לא היה כועס או מתרגז. היתה לו דמות מאוד אצילית והנהגות שלו היו מאוד מיוחדות, כך שהיתה לנו יראת הכבוד מפניו, הוא לא היה צריך להעיר לנו כמעט, כי ממילא השתדלנו מאוד שהוא יהיה מרוצה מאתנו.

גם אם קרה שילד נהג שלא כשורה, אבא לא היה מעניש כמעט, רק לעיתים רחוקות מאוד. העונש הכי חמור אצלו היה שהוא היה לוקח את הציצית שלו, ונותן איתה מכה קטנה לילד. המכה לא היתה כואבת פיזית, אבל היא היתה צורבת את לבו של הילד, המסר שהיא היתה מעבירה היה "אתה אכזבת את אבא...", וזה היה הדבר הכי חמור אצלנו בבית...

כשישבנו שבעה על אבינו מורנו, הגיע כ"ק מרן אמדו"ר מצאנז שליט"א לנחם אותנו, וסיפרתי לו אז סיפור שכולנו זכרנו מימי נעורינו...

היה זה בימי הסליחות... בישיבה היו אומרים סליחות בשעה 6:00 בבוקר, ואצלנו בבית לא היה דבר כזה לאחר לסליחות.

הייתי אז ילד, ואירע פעם אחת, שאחד האחים התעצל קצת לקום, והוא האריך לישון עד שהפסיד את אמירת הסליחות בישיבה...

אבא שתק, אבל כשאחי חזר הביתה באותו יום, הוא אמר לו שתי מילים: "לישון בסליחות!?!".

זהו! זה כל מה שהוא אמר.

התברר שכולם זוכרים את זה. אף אחד מהאחים בבית לא שכח את השאלה הזאת שאבא שאל. הטון היה שקט, הוא היה מאוד רגוע, אבל התמיהה היתה אמיתית וכואבת. לישן בסליחות? זה בלתי אפשרי!!! מאז לא אירע עוד פעם דבר כזה בבית שלנו. כולם קמו כל יום בזריזות והתייצבו בסליחות כל שנה, בלי לפספס אפילו לא פעם אחת...".

היחיד שלא לומד

"כעין זה גם לגבי ימי השכמה. הרי יש חמישה ימים שכתוב בהלכה שצריך להשכים בהם קום, אם נשאל היום את הצעירים מה הם הימים הללו, סביר להניח שרובם בכלל לא יודעים, אבל אצלנו בבית לא היתה לנו בכלל הווא אמינא לישן בבקרים האלו. כתוב בהלכה שצריכים להשכים, איך אפשר לקום מאוחר? מה, אנחנו אנשים חסרי דעה חלילה??? בהלכה כתוב שצריך להשכים!

לפעמים כשאני מספר לאנשים איך היה נראה הבית שלנו, הם חושבים שבעצם אבא שלנו היה פרוש מהעולם הזה בצורה כזאת שלא יכולנו בכלל לדבר איתו, אבל האמת היא שלא כך, הוא היה מעורה בחיי הילדות שלנו, היינו מדברים איתו על הכל, אפילו דברים שטותיים... אחיות שלי היו מתייעצות איתו בכל העניינים החשובים להן כשהיו ילדות בבית הספר וכשהיו נערות בסמינר, הוא לא זלזל בשום דבר שהיה חשוב לבנים או לבנות, אבל זה לא הפריע לשקידה העצומה שלו. כשצריך להיות אבא הוא היה אבא עם כל המשמעות של המושג, וברגע שהוא התפנה, הוא שקע בגמרא ושכח את העולם כולו.

אני זוכר שפעם ניגש אליו בראש השנה אחרי התפילה יהודי מהקהילה ואמר שיש לו שאלה קשה... הרי התפילות בצאנו נמשכות כמעט כל היום כולו, מסיימים להתפלל רק בשש וחצי לפנות ערב. במשך היום מתפללים, אומרים פיוטים, שרים ניגונים, יש הפסקות באמצע ועוד...

מה עושה הציבור? מצטיידים בספרים. זה לוקח איזה ספר חסידי כדי ללמוד קצת בין לבין שיעורר אותו להרגיש את גודל קדושת היום, ההוא לוקח איתו גמרא כדי להשלים את הדף היומי, יש מי שלוקח משנה ברורה ללמוד הלכות ראש השנה ויום הכיפורים או

אפילו הלכות סוכה וד' מינים...

"בכל בית הכנסת, אי אפשר למצוא אדם אחד שאין לו עוד איזה ספר על ידו חוץ מהמחזור", שאל אותו יהודי את אבא זצ"ל. "רק לראש הישיבה, התלמיד חכם הגדול של הקהילה, אין שום ספר? הראש ישיבה יושב עם המחזור שלו, וזהו! כל היום הוא לא למד אפילו מילה אחת. איך זה ייתכן???"

התשובה שלו היתה קצרה ופסקנית:

"עכשיו מתפללים".

יש זמן ללמוד ויש זמן להתפלל. בתפילה מתפללים, לא מסתכלים בגמרא ולא במשנה ברורה, שום דבר! בתפילה יש רק מחזור או סידור.

אבל אל דאגה, זה לא שאבא לא למד כלום בראש השנה... הוא הרי קם הרבה לפני עלות השחר והספיק ללמוד כמה שעות עוד לפני שהחלה התפילה...

עוד הנהגה מעניינת שהיתה לאבי מורי זצ"ל: כשהוא היה הולך לשמחה משפחתית או שמחה אחרת שהיה צריך להשתתף בה, הוא לא היה לוקח איתו שום ספר. שאלו אותו פעם, הרי אתה כזה מתמיד גדול לא מבטל רגע, איך זה שאתה מגיע לחתונה של אחיין ויושב במשך שעות בלי לפתוח ספר?

על כך הוא השיב שכשאדם בא לשמחה, הוא צריך להראות לבעל השמחה שהוא משתתף בשמחתו. "אם אני אביא איתי גמרא קטנה, אני אשב בצד, אשקע בלימוד ובעל השמחה ירגיש שאני לא נמצא אתו, שאני לא שמח בשמחתו... אם כך יכולתי להישאר בבית המדרש וללמוד. למה הטרחת את עצמי לשמחה שעושה קרוב המשפחה?".

אבל זה לא אומר שהוא באמת לא למד כלום... הוא הוכיח שאפשר ללמוד גם בלי ספרים. הוא היה לומד במחשבה, מסכם דפי גמרא וסוגיות הלכתיות בינו ובין עצמו. איך אנחנו יודעים? כי תמיד היו לו כמה דפים ריקים בכיס, ומדי פעם הוא היה שולף אותם, כותב כמה הערות, ומחזיר לכיס. עד היום יש לנו המוני פתקים כאלו שהוא השאיר אחריו, פתקים שהוא מילא בשורות צפופות עם הערות גאונות, בעודו יושב באירועים משפחתיים וכדו', ונזהר שלא לפתוח גמרא, כדי שבעל השמחה לא יחשוב שהוא שקוע בלימוד...".

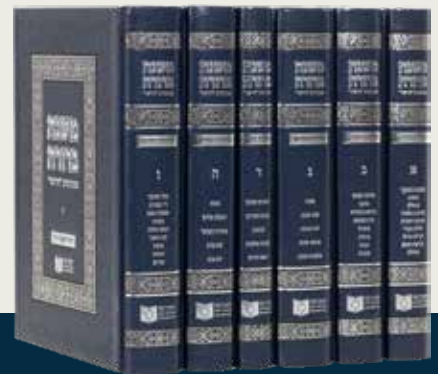
סטים משנה ברורה במחיר מסובסד למוסדות

אנו שמחים להודיע כי הצלחנו להשיג סבסוד למכירת סטים משנה ברורה למוסדות תורניים בלבד. מחיר לכל סט 199 ש"ח בלבד.

המכירה אך ורק לבתי מדרשות ומוסדות ולא לפרטיים, והכמות מוגבלת.

המעוניינים יש לכתוב את פרטיכם למייל leib1964@gmail.com

ונחזור אליכם בהקדם

התבוננתי בו. פניו היו שטופות דמעות, הוא התייפח כמו ילד קטן, בכה, התחנן, התלהב, כמעט יצא בריקוד בעודו עומד בתפילה, ושוב נפתח סכר הדמעות שזלגו ללא הפוגה. אני לא יודע כמה זמן זה לקח, כי לא הסתכלתי על השעון. התבוננתי בראש הישיבה, וניסיתי לצרוב את התמונה הזאת בזיכרוני, חזק ככל האפשר

פעיל 'אחינו' הרה"ג ר' ישראל היימן מעלה זיכרונות מהתקופה בה זכה לשמש כתלמיד צעיר את מורו ורבו, הגאון הגדול רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל, ראש ישיבת 'קריית מלך'

"פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרָן הַכֹּהֵן" וגו' (במדבר כ"ה, י"א)
"ויעמד פינחס ויפלל, ותעצר המגפה" (תהלים קו, ל)

אליעזר (לייזר) רוט

היה זה יום שני או שלישי, בעיצומו של חודש כסלו או סיוון. אני לא זוכר את התאריך, כי זה לא היה יום מיוחד, סתם יום, עוד יום בין ימים רבים אחרים, בהיכלה של ישיבת 'קריית מלך' בבני ברק. ראש הישיבה הגאון הגדול רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל, יצא רגע להתארגן לפני תפילת מנחה, ומאחר ולפי בקשתו לא היו ממתנים לו כדי שלא לשבש את סדר היום של הישיבה, כשהוא חזר חזרה, כבר התחילו את תפילת השמונה עשרה.

"רבינו ראש הישיבה לא יעבור כמובן לפני המתפלל, ובבית המדרש היו המוני מתפללים. ולכן, הוא נכנס כמה פסיעות לתוך בית המדרש, נעמד במקום הכי שקט ופנוי שהצליח למצוא לעצמו, מבלי שיצטרף לעבור לפני המתפלל, והחל את תפילתו. "התפילה כבר הסתיימה, כולם כבר יצאו מבית המדרש ופנו לחדר האוכל. אבל ראש הישיבה עוד עמד שם, ליד הפתח של בית המדרש, והיה שקוע בתפילה.

"התבוננתי בו. פניו היו שטופות דמעות, הוא התייפח כמו ילד קטן, בכה, התחנן, התלהב, כמעט יצא בריקוד בעודו עומד בתפילה, ושוב נפתח סכר הדמעות שזלגו ללא הפוגה.

"אני לא יודע אם זה נמשך 25 דקות, או חצי שעה", מספר לנו הרה"ג ר' ישראל היימן, מבכירי הפעילים בארגון 'אחינו', ומתלמידיו הקרובים ביותר של הגרש"י בורנשטיין זצ"ל, לעת זקנתו. "אני לא יודע כמה זמן זה לקח, כי לא הסתכלתי על השעון. התבוננתי בראש הישיבה, וניסיתי לצרוב את התמונה הזאת בזיכרוני, חזק ככל האפשר. ואכן, התמונה הזאת, ועוד תמונות רבות אחרות צרובות בי חזק מאוד.

"למרות שחלפו כבר יותר מחמש שנים מאז עזב אותנו לאנחות, אני עוד זוכר היטב את תפילותיו, את שיעוריו, את ה'שמועסים' ששמענו ממנו, את ההדרכות שקיבלתי ממנו באופן פרטי. לא רק אני זוכר, כמוני עוד מאות תלמידים שרבינו היה להם לרב ולאב."

הרב היימן מספר לנו שהוא נשלח פעם לבדוק ולתקן את התפילין של ראש הישיבה זצ"ל, לאחר שנפגעה צורת הריבוע של התפילין: "דבר ידוע ומפורסם הוא בקרב תלמידיו של ראש הישיבה, שבמשך חייו הוא החליף כמה וכמה פעמים את התפילין, ובעיקר את ה'תפילין של יד', לאחר שתפילין ניזוקו ונספגו בזיעה, בגלל האופן בו היה מתפלל, כשכל גופו שטוף זעה מהתרגשות והתלהבות".

"מהיום אני אמא שלך"

ראש הישיבה לא זכה לילדים משלו. יחד עם רעייתו הרבנית שרה רסיה ע"ה, הם שאלו ודרשו בעצת הרופאים וניסו לעשות כל פעולה אפשרית, אבל משמים החליטו לחסוך מהם פרי בטן, אולי כדי שהם ישקיעו את כל כוחם ומרצם בתלמידים היקרים.

"הקשר שהיה לנו עם ראש הישיבה, לא היה קשר רגיל של רב ותלמיד", מספר הרב היימן, "זה היה קשר חזק הרבה יותר. קשר של אב רחום ובנו יחידו, כך הרגשנו. ראש הישיבה היה מתמסר אלינו בכל כוחו, גם כשלמדנו בישיבה בפועל וגם אחרי החתונה.

"פעם ניגש לתלמיד בישיבה שהתייתם מאמו ל"ע, ואמר לו: "מעכשיו אני אהיה האמא שלך". וזה לא היה דיבור בעלמא, הוא התנהג אליו כמו אם רחמיאית לבנה יחידה. ההוראה הייתה ברורה,

"אני אמרתי לו, בסדר, שהראש ישיבה יעיין בתוס', אבל אני אחכה פה בצד בשקט, להזכיר לו שהוא צריך ללכת לישון אם הוא ישכח... "כשהייתי עושה את זה, הוא הרגיש לא נעים על כך שהוא מעכב אותי מללכת לישון, ובאמת היה מסיים אחרי עשר דקות או רבע שעה והולך לישון. הייתי מחכה לראות שהוא אומר את קריאת שמע שעל המיטה, לוודא שהוא לא 'עובד עלי'..."

"באחת הפעמים שזה קרה, התפלאתי לראות שבבוקר ראש הישיבה לא הגיע לתפילה בישיבה. בדרך כלל הוא היה משתדל להתפלל בישיבה יחד עם תלמידיו, אבל לא הפעם.

"והנה מתחיל הסדר וראש הישיבה עדיין לא בא. כשהתקרבה השעה שבה הוא היה אמור למסור שיעור, התקשרתי לרבנית ושאלתי אם ראש הישיבה חש בטוב, או שיש בעיה כלשהי חלילה וחס. היא אמרה לי "אל תדאג, הוא תיכף יגיע במונית..." , ואכן כעבור דקות אחדות הופיע ראש הישיבה, כשהוא מתנצל מעמקי לבו על כך שלא היה בתפילה איתנו ולא בסדר..."

"כמש לא נעים לי", הוא אמר, "אבל שניה אחרי שהלכת נזכרתי באיזו שאלה, הרגשתי שזה נותן לי כמו זריקת מרץ, לא הייתי מסוגל לישון. הלכתי לעבור על השיעור שוב ולראות אם התירוף מיישב כראוי את השאלה, ופתאום שמתי לב שעוד מעט כבר אפשר להתפלל ותיקין, אז מיהרתי לתפילת ותיקין וכשבתי הביתה נשכבתי לנוח מעט לפני השיעור..."

"הסיפור הזה, אירע לא פעם ולא פעמיים, תמיד כשראש הישיבה לא הגיע לתפילת שחרית בישיבה, הבנו שהוא כנראה התפלל ותיקין לאחר ששקע בלימוד למשך כל הלילה".

איך נראה ה'ראבי' שלנו?

"חדר הלימוד של ראש הישיבה היה חדר לפנים מחדר. זה הלך ככה: היה לו חדר ספרים גדול ובמרכזו שולחן עם כיסאות, שם היה גם לומד חלק מהחברותות, וגם מוסר 'ועדים' מעת לעת.

"מהחדר הזה, היתה יציאה לחדר נוסף, מעין מרפסת צרה שסגרו אותה והפכו אותה לעוד חדר. שם היה ראש הישיבה כותב את השיעורים והוועדים. דרכו הייתה לכתוב הכל, הוא תמיד בא למסור שיעור כשבידיו דפים מודפסים עם כל תוכנו של השיעור. המהלך היה מתוכנן לפרטי פרטים, והוא היה מכין כל שיעור או 'ועד' שמסר, ביסודיות רבה.

"את הפראק והכובע היה תולה ראש הישיבה בכניסה לחדר הספרים הגדול, אבל לא פעם קרה שהוא פשוט שכח. הוא נכנס לביתו כרוח סערה, חלף על פני חדר הספרים והתיישב כך בקיתון הצר, כשהוא כותב איזה חידוש שבדיוק עלה לו, או שאלה חמורה שבה התקשה, ומתחיל לעיין בחיפוש אחר תירוץ מתאים.

"מאחר והיה בעל ייסורים גדול, הייתי ממונה גם על הטיפול הרפואי בראש הישיבה. מדי פעם הוא היה סובל מכאבים עזים ברגליו, והיה צורך למרוח לו משחה ולכרוך תחבושת על הרגל.

"בדרך כלל כשבאתי לחבוש את רגלו, הוא הסתובב אלי, הניח את הרגל על כסא שהיה בסמוך אליו, ובעודי מורח משחה וכורך

התלמיד הזה יכול להיכנס לראש הישיבה בכל רגע נתון, לא משנה אם הוא לומד עכשיו או אוכל, אם הוא בבית או בבית המדרש.

"האמת שהתלבטתי רבות מאיזו זווית לתאר את דמותו של ראש הישיבה", מוסיף הרב היימן. "כמובן שאי אפשר שלא להזכיר את העבודה המיוחדת שלו בתפילה, ויש לי על הנושא הזה לבד עשרות סיפורים לספר לכם. אי אפשר שלא לדבר על ה'אהבת ישראל' העצומה שלו, או על הרגישות המיוחדת לזולת, החכמה המיוחדת, הראייה למרחוק ועוד ועוד.

"איך אמר הגאון רבי חיים מרדכי אוזבנד, ראש ישיבת 'עטרת שלמה' כיום, ובעבר ר"מ בישיבת 'קרית מלך'. הרמב"ם אומר שמי שרוצה לזכות בכתר תורה, לא יאבד אף לילה אחד מלילותיו, ויעסוק בכל לילותיו בתורה..."

"ביאר הגר"מ אוזבנד שליט"א, שאנחנו למדים מהרמב"ם שכדי לזכות לכתר תורה, צריכים שלמות. לא מספיק להשקיע 'כמעט' כל לילותיו בתורה. לא ולא! צריכים 'כל לילותיו' ולא לאבד אפילו לא לילה אחד. כך ראש הישיבה שלנו, זכה לכתר תורה כי הוא היה שלם בכל מיני שלמות, הוא באמת היה האדם השלם.

"אבל אני חושב שבסופו של דבר, החלק שהיה בולט באופן מובהק יותר מהכל, זה החלק של לימוד התורה והמסירות נפש שלו לתורה הקדושה. זה היה דבר שקשה לנו בכלל להבין אותו ולהשיג את אפס קצהו, ואני אספר כאן כמה סיפורים קטנים של מקרים שראיתי במו עיני, ומהם יוכל הקורא אולי ללמוד מעט על גדולתו של ראש הישיבה, שמשמאי זיכו אותו להסתופף בצלו, לדבוק בו, ולנסות ללמוד מעט מדרכיו.

"במשך תקופה, הייתי לומד עם ראש הישיבה חברותא בלילות. הלימוד היה כל לילה, אבל לא הייתה לו שעה מסוימת. הכל היה תלוי מתי ראש הישיבה סיים את החברותא הקודמת, את הכנת השיעור של מחר וכן הלאה. אבל לא משנה באיזו שעה הוא סיים, הוא לא ביטל את הלימוד איתי, אלא היינו מתחילים בשעה מאוחרת.

"לפעמים התחלנו ללמוד ב-11 בלילה והיינו מסיימים בשעה 12, לפעמים היינו מתחילים ב-12 ומסיימים בשעה אחת אחרי חצות, לפעמים למדנו מ-11 עד שתיים ואפילו עד שלוש בלילה, לא היה זמן מוגדר מתי לומדים וכמה זמן לומדים..."

לאחר לשיעור בגלל זריקת מרץ

"בהמשך, כשראו שאני כל כך קרוב לראש הישיבה, מינו אותי להיות זה שמופקד גם על הבריאות שלו, ולפעמים הייתי צריך לדחוק בו שיישכב לישון. כמובן שזאת לא מלאכה קלה, כשמדובר באדם שדבוק כל כך בלימוד, וכשאני תלמיד המעריך אותו ושיש לי ראת הכבוד עצומה כלפיו, אבל לא הייתה ברירה, אם לא היו דוחקים בו ללכת לישון, הוא היה שוכח לישון..."

"לא פעם קרה שסיימתי את הלימוד, ואמרתי לראש הישיבה שעכשיו הוא צריך ללכת לישון. הוא השיב לי שכן, הוא תיכף הולך לישון, רק יש לו פה איזה תוס' קטן שהוא צריך לחשבן אותו עוד פעם ומיד אחרי שהוא יסיים הוא ייכנס למיטה.

”אחרי שנים, כשעיכלתי את מה שראיתי וזכיתי לשמוע אצל ראש הישיבה, שיחזרתי את האירועים במוחי, ואז הבנתי משהו שבאותו הזמן לא התחדד אצלי מספיק בהכרה שלי...”

”כששיחת הטלפון החד צדדית הסתיימה, הוא הניח את שפורפרת הטלפון, נאנח אנחה עמוקה, מסוג האנחות שעליהן אמרו חז”ל שהן משברות חצי גופו של אדם, ואמר לעצמו: ”אה... לולא תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי”. הוא הושיט את ידו בהתלהבות כדי לפתוח את הספר שלפניו, ואז נזכר שעכשיו הוא בעצם אמור לאכול ארוחת צהרים, ושאת הסטנדר עם הגמרא הוא הסיט הצידה כשהתכוון לאכול...”

”אחרי שנים, כשעיכלתי את מה שראיתי וזכיתי לשמוע אצל ראש הישיבה, שיחזרתי את האירועים במוחי, ואז הבנתי משהו שבאותו הזמן לא התחדד אצלי מספיק בהכרה שלי, למרות שזה היה די ברור כבר אז:

”ככל שהיום שלו היה קשה ומורכב יותר, כך הוא היה מתנפל על הגמרא בהתלהבות גדולה יותר. אם הוא סבל יסורים, הוא היה לומד בהתלהבות גדולה יותר, אם הרבנית עברה יום קשה, הוא היה רץ לגמרא בהתלהבות יוצאת דופן. כי באמת התורה הייתה המרפא לכל הכאבים הנפשיים והגופניים שלו, וככל שכאב לו יותר, כך הוא רץ מהר יותר אל התרופה שהשכיחה את צרותיו ושמחה אותו עד בלי די”.

תחבושת הוא היה שוקע בלימוד בספר שהחזיק בידיו. פתאום הוא הסתובב והתחיל לכתוב, ואני הייתי צריך להעיר אותו ולהזכיר לו שאני באמצע לטפל ברגל הכאובה...”

”בשנותיה האחרונות של הרבנית שרה רסיה ע”ה, היא היתה משותקת בחצי גוף, והביאו גויה שתטפל בה. יום אחד קראה לי הרבנית, ואמרה לי ”בוא תראה דבר יפה...”. היא פנתה אל הגויה, עימה הייתה נוהגת לשוחח באנגלית, ואמרה לה: ”תראי לי, איך נראה הרבאיי שלנו...”.

”הגויה נכנסה לחדרה, הוציאה משם איזה ספר שהיה כתוב בשפה זרה, והתחילה להסתובב בבית כשהיא מעיינת כביכול בספר ומלמלת מילים לא ברורות. לאחר מכן היא התישבה ליד השולחן ו’עיינה’ בספר, עשתה כאילו היא אוכלת ומעיינת בספר, ולבסוף שכבה כביכול לישון, כשהספר מונח על פניה.

”כך היא תפסה את דמותו של ראש הישיבה, וזאת הייתה האמת, הוא היה אדם שאינו מוציא את העיניים מהספר, הוא לא הצליח להתנתק מלימוד התורה.

”אגב, גם היא וגם הגויות האחרות שעבדו שם וטיפלו ברבנית בתקופות השונות, רעדו פחד מוות מראש הישיבה. ממש היה ניתן לראות בחוש את הכתוב. ”וראו עמי הארץ כי שם ה’ אלוֹקֶיךָ נקרא עליך ויראו ממך”. הם לא העזו להיכנס לחדר שהוא היה בו, לחדר הספרים שלו כמובן לא התקרבו בכלל, אבל גם כשהוא ישב עם הרבנית בסלון או במטבח וכדו’, והן היו צריכות לגשת לטפל בה, הן עשו זאת באימה ובריאה, למרות שראש הישיבה לא דיבר איתן ולא היה לו שיג ושיח איתן, הוא אף פעם לא גער בהן או דרש דרישות כלשהן. הוא היה שקוע בלימוד והן פחדו להתקרב לד’ אמותיו”.

כעומק הכאב - עומק העיון

”בעודנו מדברים עולה בזיכרוני מעשה נורא, שאירע כשהייתי ממש בתחילת התקרבותי לראש הישיבה. עוד הייתי אז בחור צעיר יחסית, ובגלל שמאוד ניסיתי להתקרב אליו ולהידבק בו, נתמנית להגיש לו את ארוחות הצהרים.

”באחת הפעמים הגעתי עם ארוחת צהרים שהוכנה כמובן על פי הוראות הרופא, עם סוגים שונים של מאכלים לחיזוק וכו’. הנחתי את המגש על שולחנו של ראש הישיבה שאכן עמד לגשת ולאכול, אבל בדיוק צלצל הטלפון במרכזייה הפנימית. הייתה זו שיחה מהרבנית ע”ה.

”אני לא שמעתי מה הרבנית סיפרה לו, אבל ראיתי שפניו מתכרכמות בכאב נורא, ודמעות זולגות מעיניו. אולי היא סיפרה לו על כאבים שחוותה או על תוצאה של בדיקה רפואית שאינה מרנינה במיוחד, איני יודע.

”הוא לא אמר מילה, רק ישב והקשיב ובכה בדמעות שלישי. הוא היה בעל רגש עצום, וראיתי עליו שהוא ממש כואב ומתייסר.

”הוא בכלל לא ידע שאני בחדר, כי בעצם כבר סיימתי את חלקי כשהגשתי את הארוחה, לא הייתי אמור לשבת ולראות איך הוא אוכל, כך זה נמשך מספר דקות שהוא מקשיב לרבנית ובוכה.

**מתחתנים
בחדש
תמוז**

42 יתומים

**לתרומות עבור 42 יתומים המתחתנים
בחדש תמוז - קרן מס' 10750**

הכסף מתחלק בין כולם בשווה ולפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים
- המגבית עבור יתומים ואלו שבבחינת יתומים לפי פסקי הרבנים

מרן שר היראה הגה"צ המשגיח
רבי בנימין פינקל שליט"א:

"כל מי שיתרום את הסכום
שנקבע - סך 420 ש"ח
למגבית עבור ארבעים ושנים
היתומים שנישאים בתמוז

יזכה שיקויים בו דברי חז"ל
שהבטיח הקב"ה
"אם אתה משמח
את שלי -
אני משמח את שלך"

בשכפע רוחניות
וגשמיות להם
ולצאצאיהם."

1800-39-47-47

בכל תרומה חובה לציין: עבור קרן 10750

ראשי החל להסתחרר, והרגשתי שאם אשאר כך עוד מעט אאבד כאן את הכרתי. שום נפש חיה לא היתה באזור - גם אילו קראתי בכל כוחי לעזרה, לא היה שום אדם שישמע את קולי. בצר לי התחלתי לבכות בדמעות שלישי; היחיד שיכולתי לפנות אליו בשעה שכזו ובמצב שכזה, הוא ד' יתברך בעצמו, זעקתי והתחננתי לפני הקב"ה ממעמקי ליבי שיצילני מצרתי, וקיבלתי על עצמי שאם אנצל מצרתי הגדולה, אקדיש את עצמי ללימוד התורה הקדושה במסירות נפש! והנה פתאום רואה אני לתדהמתי...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על כח התפילה

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" וגו' (במדבר כ"ה, יא) בתהלים כתוב "ויעמוד פינחס ויפלל, ותיעצר המגפה" (תהלים קו, ל).

בספר הקדוש תפארת שלמה (ליקוטים תהלים) פירש וזה לשון קדשו: "ויעמוד פינחס ויפלל ותיעצר המגפה, ותחשב לו לצדקה לדור דור עד עולם. הנראה להבין במעלת פינחס, שנחשב לו לצדקה לדור דור מה שעצר את המגפה, הלא גם אהרן עצר המגפה, כמו שכתוב (לעיל יז, יג) ויעמוד בין המתים ובין החיים וגו'.

אך ההפרש בזה, שאהרן עשה על ידי פעולה, כמו שנאמר (שם יא) 'קח את המחתה' וגו', וזה על ידי הקטורת. גם משה רבינו עליו השלום עשה על ידי פעולה, כמו שנאמר (שמות לב, כ) 'ויקח את העגל ויזר על פני המים'. אך פינחס עשה דבר חדש, כי עלה בדעתו, מה יעשו כל הדורות אחריו, שלא יהיה כהן וזבח ומנחה וקטורת שיכפר בעדם, במה יהיה לבני ישראל תקומה? לכן נתן עצה בנפשו, לעמוד בתפילה לבד! וזה נוהג בכל דור ודור, שהקב"ה שומע קול תפילת עמו ישראל ברחמים, ולזה נחשב לו לצדקה לדור ודור עד עולם". עד כאן לשון קדשו.

השתתפותם של מגידי השיעור בסדרי הלימוד בישיבה נקבעת על פי רוב לשני סדרים ביום. 'סדר ראשון' שלפני הצהריים נועד למסירת השיעור היומי הקבוע, בעומק העיון שבנבכי הסוגיא הנלמדת, ואילו סדר שני של אחר הצהריים נועד לחזרה על השיעור. מגיד השיעור נוכח בבית המדרש גם בסדר שני, מתהלך בין הבחורים ועונה על שאלותיהם, ואף לומד בפרטיות עם אלו הצריכים לכך.

באחד המחזורים היה בחור, שמשום מה לא עלה תלמודו יפה. כישרונותיו לא היו מן הטובים ביותר, בלשון המעטה, היה עליו לעמול ולהתייגע קשות כדי להבין בלימוד, ומאידך גיסא משך אותו היצר בפיתוייו אל העצלות ולתאוות קשות שבדורנו, שכדי להשיג לא נצרך לעמול קשה... מיום ליום התרחק מאמיתה של תורה יותר ויותר, לדאבון לב.

רבו, מגיד השיעור המסור, ניסה בכל כוחו ואפשרויותיו להעלותו אל דרך המלך, לקרבו לטעמה ולמתקנותה של תורה, שאם רק יזכה לחוש עריבות התורה - הרי ממילא יזנח את כל השטויות האחרות.

המעשה הנפלא שלפנינו, התרחש באחת הישיבות שביישובי הדרום בארץ הקודש. הישיבה מרוחקת משאונה של עיר, ומוקפת במרחבי דשא מוריקים ופורחים. סביבותיה שטחים פתוחים רבים, המרחיבים דעתו של אדם, ומסייעים להתעלות הבחורים שיחיו בתורה ובעבודה.

צוות הישיבה ברובו מתגורר אף הוא באותו ישוב, בקרית הישיבה הממוקמת סביב קמפוס ענק ומפואר, כך שגם המשגיחים ומגידי השעורים, ואף אברכים רבים מבוגרי הישיבה, חיים למעשה בכל שעות היממה באווירה הקדושה של הישיבה, ונהנים מזווה ומהשפעתה תמיד.

בשעות אחר הצהריים של 'סדר שני' התעסק רבות עם אותו בחור, ואף למד עמו הרבה באופן פרטי, והיה מסביר ומאיר לפניו כל דבר קשה, מעודדו ומחזקו, אך כל זה ללא הועיל! מצבו של הבחור התדרדר וירד, במקום להתקדם ולהתעלות בקרבת אלוקים טוב. יום אחד, לאחר סדר שלם אחר הצהריים שבו ניסה מגיד השיעור בכל דרך לקרבו אך ללא הועיל, החליט בדעתו שלמחרת לאחר תפילת שחרית ינסה לחדרו של הגאון ראש הישיבה שליט"א, ויוועד עמו לשיחה נוקבת על אודות אותו בחור - שמא אין מן הראוי להמשיך להחזיקו בישיבה נעלה וטובה כל כך, ויש לשלחו, שימצא לו מקום קטן יותר, במסגרת המיוחדת לבחורים מן הסוג הזה...

באותו ערב, בשעת לילה מאוחרת, ישב מגיד השיעור בסלון ביתו שבישוב רכון על ספריו הרבים בהכנת השיעור של מחר. הייתה זו מלאכת מחשבת לא קלה כלל ועיקר. הרמה הגבוהה של אותה ישיבה תבעה ממנו שיעורים עמוקים ומקיפים, שיצליחו לאתגר את הבחורים, מאחר שהיו ברובם מן הטובים והמוכשרים ביותר, לשם כך היה עליו להשקיע שעות לילה רבות בבניית מהלך השיעור די"ק היטב.

לפתע באמצע הלילה החשוך, כשהכל מסביב שקט ושלי, נשמע קול רחש מוזר, אשר הלך והתחזק יותר ויותר! במחוזות הישוב הפסטורלי היו הכל רגילים ללילות שקטים ביותר, כמעט ללא שום רחש, הרעש הכבד שנחת בפתאומיות מעל ביתו הקפיצו הישר אל המרפסת, כדי לבדוק במה מדובר.

כשסקר אחר מקור הרעש, ראה להפתעתו במרחב הרחוק מסוק מתקרב ונוחת אי שם בשדות הפתוחים שבפאתי הישוב, זה כבר היה מחוזה נדיר ביותר, לא היה שם לא בישוב עצמו ולא בסביבתו שום מנחת מסוקים מסודר, ונחיתת מסוק בפתאומיות באישון לילה היה מקרה משונה ביותר!

סקרנותו של מגיד השיעור התגברה והתחזקה, בראותו ממרחק את דלת המסוק נפתחת, ואדם יוצא מפתחו אל מרחב השדה הפתוח, תוך שהוא מחזיק במכשיר טלפון נייד בידו, ומנהל שיחה עירנית. והנה מתקדם אותו אדם שיצא בזה הרגע מן המסוק, אל איש אחר שנראה היה כממתין לו שם, ופותח עמו בשיחה, 'כנראה זהו אדם מן הישוב שלנו, שיצא לקראת אותו מסוק', הסיק מגיד השיעור בהגיון פשוט.

'מן הסתם' המשיך והגה במחשבותיו 'מדובר כאן באיש שב"כ [שרות בטחון כללי]! שכן בשביל פגישה רגילה בין שני אנשים, אין צורך להנחית מסוק בפתאומיות בשדה פתוח... אין זאת כי אם קריאת חרום מטעם השב"כ, שתואמה עם אחד מתושבי הישוב, שנודע עתה כאיש סוד של השב"כ'...

משהיטיב את מבטו, לראות מיהו האיש בישוב שיש לו קשרים סודיים עם השב"כ, גילה להפתעתו שזהו אדם חרדי בחולצה לבנה ובמכנסים שחורים שציציותיו מתבדרות ברוח... "על כרחך אין כאן אלא תלמיד ישיבתנו הקדושה!" הסיק מיד מגיד השיעור; אנשים

חרדים אחרים לא היו באותו ישוב. "נמצאתי אם כן" - חשב מגיד השיעור חשבונו של עולם - "תופס כאן אחד משלנו, בחור מתוככי כתלי הישיבה הקדושה, שיצר קשרים סודיים, לא פחות ולא יותר, עם אנשי השב"כ בעצמם, רחמנא ליצלן!"

על אחר החליט שהוא 'חייב' לצאת ולבדוק את העניין לאשורו, ואם אכן ימצא שמדובר כאן בבחור מהישיבה, הרי פשוט וברור שכבר למחרת יש לשלחו מן הישיבה בבושת פנים!

לבש אפוא מגיד השיעור את חליפתו, חבש את כובעו ויצא המרחב באישון ליל. כשהגיע קרוב יותר, עמד נפעם ומשתומם היה זה אותו 'בר נש' דגן, שבדיוק היום אחר הצהריים החליט בדעתו שיש לדון עם ראש הישיבה על עתידו בישיבה. הנה נודע עתה באקראי, שאין ריקא זה כי אם סוכן סמוי של השב"כ...

הוא עמד נדהם, כעוס וזעוף פנים. לתדהמתו תכף כשהבחין בו הבחור רץ אליו בהתרגשות ואמר: "מגיד שיעור, נס גדול נעשה לי, עתה: ברוך השם ניצלתי ברגע האחרון!"

מגיד השיעור נעשה עתה מבולבל לגמרי... מה קורה כאן? הוא הבין לתומו שמדובר ביחסים סודיים שבין אנשי שב"כ, ואיזה נס התרחש אפוא כעת לאותו בחור?

הוא התיישב עימו על הספסל שבגינה הסמוכה, וביקש לשמוע בפרוטרוט ולהבין את העניין לאשורו. ישב הבחור עם רבו, וסיפר לפניו דבר דבור על אופניו:

כששכבתי לישון היום בערב - פתח הבחור וסיפר - לא הצלחתי בשום אופן להירדם, לאחר יום שלם של סיוט בישיבה! במהלך השיעור לא הבנתי מילה וחצי מלה, ואף אחר הצהריים הלימוד הפרטי עם מגיד השיעור לא עלה יפה, רציני בכל מאודי להצליח בלימודים, אבל לצערי קשה לי עם זה מאד! לאחר כמה גלגולים במיטה מצד אל צד, כאשר הייתה כבר הכרית ספוגה בדמעות רבות, החלטתי לצאת מעט אל המרחב הפתוח ולשאוף אויר צח, כדי להרגיע את נפשי הסוערת.

- והנה תוך כדי טיול לילי, כשהכל מסביב שרוי בעלטה, נתקלתי פתאום בעוצמה רבה באבן קשה! נפלתי וספגתי מכה כואבת ואנושה: העורק הראשי של הרגל נפגע ודם רב החל ניגר ממני; כידוע, זוהי סכנה גדולה, רחמנא ליצלן. ראשי החל להסתחרר, והרגשתי שאם אשאר כך עוד מעט אאבד כאן את הכרתי. לא יכולתי בשום אופן להתרומם בכוחות עצמי, ושום נפש חיה לא הייתה באזור - גם אילו קראתי בכל כוחי לעזרה, לא היה שום אדם שישמע את קולי.

בצר לי התחלתי לבכות בדמעות שלישי; היחיד שיכולתי לפנות אליו בשעה שכזו ובמצב שכזה, הוא השם יתברך בעצמו, אשר מלוא כל הארץ כבודו, וגם חושך לא יחשיך ממנו כחשכה כאורה! (תהלים קלט, יב). זעקתי והתחננתי לפני הקב"ה ממעמקי לבי שיצילני מצרתי, וקיבלתי על עצמי שאם אנצל מצרתי הגדולה, אקדיש את עצמי ללימוד התורה הקדושה במסירות נפש!

חבר שלי מלמד ב'כיתת מכינה'. יושבים שם ילדים כבני שלוש או ארבע שנים, מתוקים מדבש. יום אחד בדרך לחיידר הוא קנה חבילה של סוכריות. בכיתה שלו יש 24 תלמידים, ובחבילה שהוא קנה היו 25 סוכריות. ואז התחיל הסיפור המסובך מי מקבל את הסוכריה המיותרת...

הילדים שנכשלו במבחן הסוכריה, על השופט והדיין שהתווכחו מי מהם יותר קטן, ולמה השקרן הוא האורח הטוב ודובר האמת הוא האורח הרע...

הרה"ח ר' עמרם בינעט

יצא לי פעם לנסוע עם חבר טוב באוטובוס מבית שמש לבני ברק, בדרך שוחחנו על דא ועל הא ותוך כדי נכנסו לדין רציני ומעמיק בשאלה מה הוא 'אדם טוב', ומה הוא 'אדם רע'. הרי לכל מטבע יש שני צדדים. למשל, ילד בא לאמא ומבקש ממנה ארטיק, אם אמא משיבה את פניו ריקם ודוחה את בקשתו על הסף, היא אמא רעה? אולי אם היא נותנת לו ארטיק בכל פעם שהוא מבקש היא אמא רעה, כי היא מרגילה אותו להתפנקות ובזבזנות יתר?

בן אדם שמסרב להלוות כסף לשכן החדש שהוא לא מכיר אותו מספיק הוא איש רע? מי אמר... אולי הוא פשוט אדם זהיר? הרי בכל מעשה שאנחנו עושים, יש מי שיאמר שזה מעשה טוב ויש מי שיאמר שזה מעשה רע. אז איך באמת נוכל לדעת אם אנחנו אנשים טובים או רעים???

אמרתי לאותו חבר שאני חושב שיש לי תשובה לשאלה הזאת: אם אתה אדם שהנטייה הטבעית שלך היא לכיוון החיובי, ורק לאחר מכן אתה עושה שיקולים שלפעמים מטים את ההחלטה לצד השלילי, זה סימן שאתה אדם טוב, שעובד עם שכל ומשתדל להתנהל בצורה חכמה.

אבל מי שחלילה וחס נוטה תמיד לקבל החלטות שליליות, הוא תמיד משיב 'לא' לכל בקשה, וכשמבקשים ממנו טובה השאלה הראשונה שהוא שואל היא 'מה יצא לי מזה', זה אדם שאיך נאמר בעדינות? הוא לא ממש סמל ומופת של טוב לב משתפך...

המשכנו לשוחח ואז שואל אותי החבר שאלה מעניינת בתחום החינוך... "תגיד, אתה הרי מלמד, אני רוצה לשאול אותך, מהניסיון רב השנים שצברת, מה אתה אומר? צריך לתת מתנה למלמד של הילד שלי בסוף השנה? או שבעצם השנה כבר מסתיימת לה, ומה העניין להשקיע בו עכשיו כשבקרוב מאוד הוא כבר לא יהיה המלמד של הבן שלי?"

השבתי לו שלדעתי זה יהיה יפה מאוד אם הוא ייתן למלמד איזו מתנה, תלוי כמובן ביכולותיו הכלכליות אבל גם מי שאין הפרוטה מצויה בכיסו יכול לקנות משהו קטן ולהעניק למלמד שהשקיע בבנו לאות הכרת הטוב. למה לא לתת למלמד לצאת עם הרגשה טובה אל החופש הגדול?

אמר לי החבר... אל תדאג, אני כבר קניתי מתנה למלמד של הבן שלי, את השאלה הזאת שאלתי אותך, רק כי רציתי לראות אם אתה אדם טוב, או אדם רע. אני רואה שהתשובה המיידית שלך הייתה שכדאי להעניק מתנה למישהו אחר, זה אומר שאתה אדם טוב...

היכי דמי שנאת חנים?

למה אני מספר את הסיפור הזה כאן? כי אנחנו נמצאים עכשיו בימי בין המצרים, וחוזן מהעובדה שאני ממליץ באמת לכל הורה לקנות משהו קטן למלמדים ולמורות של הילדים שלו, לאות הוקרה על ההשקעה בשנה האחרונה, זה גם זמן שבו אנחנו צריכים לדבר על 'אנשים טובים' ו'אנשים רעים'.

הרי אמרו חז"ל שלא חרב בית המקדש אלא בשביל שנאת חנים. מרנא החפץ חיים הקדוש כותב בהקדמה לספרו, שאם בית המקדש חרב בגלל שנאת חנים, זה אומר שחלילה הוא לא יבנה מחדש עד שלא נעקור את החטא הזה מתוכנו, כי אם החטא הזה היה גורם מספיק חזק להרוס את הקיים, על אחת כמה וכמה שהוא חזק מספיק כדי למנוע בנייה של משהו חדש.

אבל מה זה בעצם 'שנאת חנים'? איך שונאים אדם בחנים? אתה עובר ברחוב, פוגש מישהו לראשונה בימי חייו ומתמלא שנאה כנגדו?

אותה לילד שקיבל אחרון? הוא חיכה בסבלנות והמתין בשקט, מגיע לו שתי סוכריות.

אבל מה קורה באותו רגע שהילד האחרון קיבל שתיים אחרי שכל השאר קיבלו רק סוכריה אחת? כמוכן שבכיתה פורצת מהומה של ממש. הילדים מתחילים לקנא ואפילו לבכות, מה זה, למה אני קיבלתי רק אחד והוא קיבל שתיים?

המלמד רואה שיש כאן ילד אחד מאושר ועוד 23 עצובים, הוא מחליט להפוך את הקערה על פיה, לוקח את הסוכריה המיותרת מהילד האחרון שכמוכן מתחיל לבכות, אבל באותו הרגע כל שאר הילדים נרגעים. יופי! ברוך ה', הילד ההוא לא קיבל יותר ממני.

כמוכן שכשאנשים בוגרים, אנחנו מבינים היטב שהרוגע הזה של הילדים האחרים הוא ילדותי וטיפשי. מה זה מוסיף לך שהחבר ההוא קיבל רק סוכריה אחת, זה לא שאת הסוכריה המיותרת הרבי הביא לך. הוא לקח אותה הביתה, אולי אכל אותה בעצמו. למה בכית מקודם ולמה הפסקת לבכות עכשיו? הרי לך ממילא הייתה סוכריה אחת מקודם ויש לך סוכריה אחת עכשיו! כמוכן שזה מגיע מקנאה.

ילדים רעים, כמו כולם...

ועכשיו אני רוצה לשאול את עצמנו שאלה. האם הילדים האלו הם ילדים רעים? ברור שלא. הם מתנהגים כמו כל הילדים בעולם. זה טבעם של ילדים בגיל הזה, לקנא בכל דבר. זה לא חינוך לקוי חלילה, אלו פשוט ילדים בני ארבע.

ככה האדם נולד. עם מידות רעות ומושחתות. "עייר פרא יוולד". זה לא רק הילד שלך ידידי היקר, זה הילד של כל אחד ואחד מאתנו. ומה קורה כשהילדים האלו גדלים? אם המידות הרעות הולכות לטייל איפשהו? הן עוזבות אותנו והולכות למצוא מקום בלבבותיהם של אנשים אחרים כדי לשרות בתוכם? לא ולא. המידות האלו נשארות ואנחנו צריכים לעקור אותן ולהוציא אותן מלבנו.

כמוכן שאנחנו לא מקנאים בשכן שיש לו שתי סוכריות, אבל האם אנחנו לא מקנאים בזה שיש לו בית יותר גדול או יותר יפה, האם אנחנו לא מקנאים בזה שיש לו רכב ואנחנו צריכים להיחס באוטובוס? האם אנחנו לא מקנאים בו על זה שהילדים שלו מצליחים בלי עין הרע בלימודים והילדים שלנו צריכים כל הזמן עזרה חיצונית?

מה אתה מקנא? אם הילד שלו יהיה פחות מוצלח, הכישרונות שלו יעברו לילד שלך? אם האוטו שלו יתקלקל, לך יהיה יותר מקום באוטובוס?

העבודה שלנו היא להתגבר על המידות הללו, ולהפוך אותן. להתחיל לפרגן, לשמוח בהצלחתו של הזולת, ליהנות ולהתמוגג מנחת כשהשכן שלנו מצליח ובונה עוד שני חדרים לבית שלו. איזה כיף לי! ברוך ה', השכן שלי ייהנה עכשיו מבית מרווח יותר. אני מאושר! אם אנחנו לא נעבוד על זה, אם אנחנו לא נתאמץ להוציא את המידות הרעות מהלב ולקנות את המידות הטובות, הן לא ילכו לשום מקום.

בדרך כלל כשאדם שונא את זולתו, יש לו סיבה. הזולת פגע בו או עשה לו משהו. זאת אכן שנאה, וברוב המקרים היא גם אסורה על פי התורה, אבל ספק אם היא עונה להגדרה של 'שנאת חנים'.

אני חושב שאפשר לומר ששנאת חנים זה משהו יותר עדין וסמוי ממה שנהוג לחשוב. זאת לא שנאה שאנחנו רוצים לפגוע במישהו ולהרע לו כי אנחנו שונאים אותו. אנחנו אפילו לא מאחלים לו ולא מייחלים שיקרה לו משהו רע חלילה. ממש לא. אם אנחנו נשמע שקרה לו משהו אנחנו אפילו נצטער בצער, ואולי גם נתרום כסף לילדים שלו במידה ויקימו קרן עבורם.

השנאה הזאת, היא סוג של סלידה, התרחקות. בלי סיבה. אתה יושב באוטובוס, יש לידך מקום פנוי ואין לך שום בעיה שעוד מישהו ישב לידך. זה די ברור שלכל נוסע יש רק מקום אחד, האוטובוס ממילא עומד להתמלא, זה המצב, כל המקומות יהיו תפוסים.

ואז עולה מישהו לאוטובוס, ובראש שלך עוברת מחשבה: "רק שזה לא יהיה הוא... שלא ישב ליד. בבקשה, שיישב ליד מישהו אחר, אין לי כח אליו, הוא נראה לי אדם לא נחמד..."

זאת שנאת חנים! האיש הזה לא עשה לך כלום, אתה בכלל לא מכיר אותו, מעולם לא פגשת אותו, סתם החלטת שהוא לא נחמד. יש אנשים שמסוגלים להסתכל בעין עקומה על השכן שלהם, מהרגע הראשון שהם ראו אותו. בלי סיבה מיוחדת. סתם, בחינם! שנאת חנים! בכל כיתה, בכל שיעור בישיבה, בכל בית כנסת בכל קהילה אפשר לראות אנשים שלא מסוגלים לסבול אנשים אחרים, בלי שום סיבה. גם הם עצמם לא יצליחו להסביר אפילו לעצמם איזה פסול הם מצאו בזולת. הם שונאים אותו סתם, שנאת חנים.

מבחן הסוכריה

יש עוד שלב של שנאת חנים, נפוץ מאוד, ושאפשר לראות אותו בצורה מורגשת יותר. אבל כדי לסבר את האוזן אני אפתח בסיפור. חבר שלי היה מלמד בכיתה מכינה'. יושבים שם ילדים כבני שלוש או ארבע שנים, חמודים מאוד. מתוקים מדבש. הוא מאוד אוהב את התלמידים שלו, ולכן יום אחד בדרך לחיידר הוא קנה חבילה של סוכריות. בכיתה שלו יש 24 תלמידים, ובחבילה שהוא קנה היו 25 סוכריות.

נכנס החבר שלי לכיתה, ומתחיל לחלק את הסוכריות. כמוכן שכל הילדים קופצים וכל אחד רוצה לקבל ראשון, אבל הוא כמלמד ותיק ומנוסה אמר להם ש"עד שלא תשבו כל אחד במקום שלו, אף אחד לא יקבל סוכריה".

והילדים? כדרכם של ילדים! בתוך שתי שניות התיישבו כל אחד במקומו וציפו בכיליון עיניים לחלוקת הסוכריות.

הוא מתחיל מהילד הראשון, עובר לילד השני וכך משלים את כל הסיבוב עד שהוא מגיע לילד האחרון, ו... נותן לו שתי סוכריות.

הרי ממילא נשארה סוכריה אחת מיותרת, נכון? אז למה שלא ניתן

אם לא ננקה, הלכלוך יישאר!

ישבתי פעם ב'בין הזמנים' באיזה בית כנסת שכונתי באחת מערי השפלה, ובספסל לפני ישבו שני אברכים ממתפללי בית הכנסת וניהלו ביניהם שיחה...

"תשמע, כל הכבוד ליצחק", אומר האחד לחברו, ומתוך הדברים הבנתי שיצחק הזה הוא לא אחר מאשר גבאי בית הכנסת. "מאז שהוא נכנס לתפקיד הוא 'הרים' את בית הכנסת. איזה מזגנים, תראה איזה יופי הוא צבע את הקירות, כל הספרים מתוקנים וכרוכים. כל הכבוד לו!"

החבר משיב לו מינה וביה: "בוא לא ניסחף... הוא בסדר גמור, אבל את המזגנים הוא התקין בגלל שהוא מאוד סובל מחום, ותמיד הוא היה מזיע בצורה מזעזעת עד שהותקנו המזגנים החדשים, את הספרים הוא נתן לאחיו הצעיר לכתוך ולתקן, בתמורה לתשלום מלא, ואת הקירות הוא צבע בשבוע הראשון שלו בתפקיד, כי הוא רצה להרשים את כולם ולהראות שדברים השתנו כאן בבית הכנסת..."

זה הזכיר לי את הגמרא במסכת ברכות בדף נח ע"א: "הוא (בן זומא) היה אומר: אורח טוב מהו אומר? כמה טרחות טרח בעל הבית בשבילי, כמה בשר הביא לפני, כמה יין הביא לפני, כמה גלוסקאות הביא לפני, וכל מה שטרח לא טרח אלא בשבילי!"

"אבל אורח רע מהו אומר? מה טורח טרח בעל הבית זה? פת אחת אכלתי, חתיכה אחת אכלתי, כוס אחד שתיתי, כל טורח שטרח בעל הבית זה לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו..."

לכאורה, כשלוומדים את הגמרא הזאת צריכים לשאול שאלה. אני לא מבין, לומר שקר זה טוב, ולומר אמת זה רע? הרי האורח הזה באמת אכל רק פת אחת, הוא שתה רק כוס אחת... את כל השאר אכלו בעל הבית יחד עם אשתו ובניו. למה זה רע לומר את האמת? וכך גם לצד השני. למה האורח השקרן הוא האורח הטוב. וכי בעל הבית הכין את הכל רק בשבילך? אשתו והילדים שלו לא אכלו היום כלום? רק אתה אכלת את הכל לבד? על מי אתה עובד???

אלא מה התשובה? ה'רע' וה'טוב', זה לא רק עניין של אורח, אלא צורת הסתכלות. האיש הטוב, כשהוא רואה שמישהו עשה משהו, הוא משבח אותו. הוא רואה את החיובי שבמעשה. אבל אדם רע, תמיד יש לו הערות וביקורת. תמיד הוא רואה את החלק הרע, יש לו תלונות, וגם אם הוא לא מתלונן כי בסך הכל הוא אורח והמארח נתן לו הכל בחינם ולא ביקש שום תמורה, אז הוא לפחות לא מפרגן לו ולא משבח אותו על המאמץ. הוא דואג לוודא שה'הכרת הטוב' שלו תהיה מוגבלת במינון המדויק לפי הטובה שהמארח עשה עמו, אפילו לא גרם אחד יותר ממה שמגיע לו...

זה לא רק אורח רע! זה אדם רע, שכרגע הוא אורח, ולמרות שהוא אורח הוא עדיין יכול להיות רע כלפי המארח שגמל עמו חסד, כי זו דרכם של אנשים רעים.

לכן חשוב שמדי פעם נשב עם עצמנו, וכמובן גם עם הילדים שלנו, ונדבר על זה. חשוב שנציף את העניין הזה, הילד שלנו צריך לדעת שאם הוא לא יעבוד כדי לשרש את המידות הרעות מלבנו, הוא

יישאר רע כל ימי חייו חלילה וחס. הרוע לא הולך לשום מקום, אנחנו נולדנו איתו ונישאר איתו כל ימי חיינו אם לא נתאמץ להוציא אותו. אבל לא רק את הילדים שלנו אנחנו צריכים לחנך לעניין הזה, אלא גם את ההורים שלהם, את עצמנו. כי כידוע, הדוגמה האישית היא החינוך הטוב ביותר, ובלעדיה אי אפשר להשיג דבר בחינוך הילדים.

היכי דמי הכרת הטוב?

אני אסיים את הנושא בסיפור קצר שאותי באופן אישי תפס מאוד חזק. קראתי אותו בספר לילדים, אבל המסר שלו נכון מאוד גם ואפילו בעיקר למבוגרים.

הסיפור הוא על שופט בכיר מאוד שכיהן כנשיא בית המשפט העליון של מדינת ישראל, ושנחשב לדמות משפיעה מאוד בעולם המשפט הישראלי והבינלאומי.

פעם יצא לו לשוחח עם דיין בכיר בבית דין יהודי ההולך על פי דרך התורה המסורה לנו מדור דור.

אמר אותו שופט לדיין, 'אמר לי כבודו, שמעתי שאצלכם, גם אם מישהו נתן לדיין אי פעם טובת הנאה קטנה, ששווה אינו עולה אפילו על 20 שקלים, הדיין חייב לפסול את עצמו ואינו יכול עוד לדון את האיש הזה. האם יש אמת בדבר?

השיב לו הדיין בחיוב: אכן, שוחד הוא שוחד, בין אם מדובר בסכום גדול ובין אם מדובר בסכום פעוט. גם שקל אחד בלבד ייחשב לשוחד.

נענה השופט והגיב בזלזול על דברי הרב: "אתם כאלו אנשים קטנים? אפילו עשרים שקל משבשים את דעתכם ומסוגלים לגרום לכם להתעוור ולא לפסוק את הדין כראוי? איפה הבגרות ורחבות הדעת? אנשים עם מערך שיקולים סביר, לא ייתנו להנאה בשווי של עשרים שקלים להכריע משפט או דין העוסק באלפי שקלים ובוודאי לא במיליוני שקלים..."

הדיין חיך והשיב לשופט שגם הוא יש לו שאלה. נענה השופט ואמר, בבקשה, ישאל כבודו, אני אשתדל לענות על כל שאלה.

"נניח שמגיע אליך אדם ונותן לך מזוודה קטנה, ובה מסודרים שטרות ירוקים, מאה אלף דולרים!

"למחרת בבוקר, אתה מגיע לבית המשפט והנה האיש הזה מתייצב שם כאחד הנידונים. האם תפסול את עצמך מלדון ותגיד שהכסף שקיבלת כמתנה עלול לשמש כשוחד אם אתה תפסוק בענייניו?..."

"כמובן", ענה השופט הבכיר, "אם הוא נתן לי מאה אלף דולרים, זה סכום ענק, אני מחויב לו, בין אם אני מודע לכך ובין אם אני לא מודע לכך, אני חייב לו טובה ואני תמיד אחפש להצדיק אותו ולהגן עליו אחרי שקיבלתי ממנו כסף רב כל כך..."

נענה הרב בחיוך של מנצחים: "תראה איזה אדם קטן אתה", אמר לשופט, "אני, גם אם מישהו ייתן לי שקל אחד בודד, אני אכיר לו טובה וארגיש שאני חייב לו טובה. אבל אתה, כדי לעורר אצלך רגש של הכרת הטוב צריכים לפטם אותך בלא פחות ממאה אלף דולרים... ואתה עוד טוען שאנחנו אנשים קטנים???"

יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

לכל אחד יש חלומות ומאויים מעומק הלב, שבו הוא חולם שיום אחד הם יתגשמו כמובן שכולנו חולמים ורוצים חיים טובים ארוכים, בריאות, נחת ופרנסה טובה אבל יש את הדברים המיוחדים...

לי יש חלום מיוחד ומתפלל שזה יתגשם והנה בחלומי שמתגשם: יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

למה אני חולם על זה? כי ביום שחלומי יתגשם, אני אדע שהגמרא הקדושה נמצאת במחשבות לכו, אני אדע אז שיש לו 'גישמאק' ומתיקות התורה, ויש לו אחיזה בעומק הנפש עם תורתינו הקדושה..
כן זה החלום שלי... ואני מתפלל על זה...

אם גם לכם יש חלום שלבנכם יהיה 'גישמאק' בלימוד ויזכה למתיקות התורה, ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' מזמין אתכם ליצור קשר ולקבל כלים ראשונים, וכך גם בנכם יזכה ל'גישמאק' ומתיקות התורה

התקשרו למוקד גישמאק 073-789-2310

המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

ידוע, שכאשר מכרו כרטיסים במהלך יום השבת במועדון הבידור הטמא ברחוב ישעיהו בירושלים, עמד רבי עמרם בלויא בתור לקניית הכרטיסים, והכניס את ראשו בתוך הקופה, והחל לזעוק "שבת! שבת!" מנהמת לב מבלי לזוז. השוטרים היכו אותו מכות רצה עד זוב דם, אך הוא נשאר עיקש בעמדתו ולא נרתע. אחר כך גנח מייסורים ומכאובים, אבל נשאר מרומם ברוחו, שש ושמה על שקינא את קנאת השם ומחה במחללי השבת

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על קנאות אמיתית לשם שמים ונקיות המעשים

"בְּקִנְיָא אֶת קִנְיָתִי" (במדבר כ"ה, יא)

נכדו של ה'חפץ חיים', הגאון רבי הלל זקס זצ"ל, ראש ישיבת 'כנסת הגדולה', רגיל היה לספר, כי כאשר הגיע סבו ה'חפץ חיים' לגיל זיקנה חדל מלשמוע כראוי, לכן גם מה שדיבר בלחש נשמע בקול רם סביבו. פעם אחת שמעוהו אומר לעצמו: "ברוך השם עם מצוה פלונית אני בסדר, אך מה יהיה בעניין השמחה במצווה. חוסר הפגנת השמחה כלפי חוץ עלול להפוך את דיני לרעה", והמשיך להתוודא בענווה וצדקות: "יהודי מוכרח להסתובב שמח, שכולם יחושו בו כי הוא שמח בתורה ומצוות".

בשיחה שמסר לבני תורה, סיפר פעם הגאון הצדיק רבי שלום שְׁכָנָא זָאֵהוּ זצ"ל, מְאָגְנֵי צְדִיקֵי הַדּוֹר וּמְעַתְיָקֵי הַשְּׂמוּעָה, כי בערוב ימיו של ה'חפץ חיים', זכה לשהות ארבעה ימים במחיצתו בראדין, ובליל שבת קודש שמע ממנו שיחה מוסרית נוקבת, אשר נצרבה בעצמותיו כמכוות אש ונחקקה בזיכרונו לכל חייו.

עצם צורת מסירת השיחה השפיעה עליו רבות. לדבריו, היא הייתה ספוגה בהמון יראת שמים טהורה וברגשות קודש. בתחילת השיחה החזיק ה'חפץ חיים' בידו את החומש, נישקו בחום, ואמר בהתרגשות: "זהו ספרו של הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו! זוהי תורת השם יתברך!".

אך בעיקר התרגש והתפעל מתמצית דבריו הקדושים של ה'חפץ חיים', שאמר: "התביעה הגדולה ביותר שייתבע האדם בעולם האמת לעתיד לבוא, הוא על עצם כך שחי את חייו בלי חשבון!".

וכדי להסביר עד כמה נחוץ חשבון הנפש לכל העבודה הרוחנית של האדם, המשיך זאת ה'חפץ חיים' בדוגמא מעשית:

גם החנווני הכי קטן מוכרח לעשות חשבון מידי יום ויום בסיום העבודה; מה הן כמות ההוצאות ומה הן ההכנסות. כמה הרוויח היום וכמה הפסיד. מה כדאי לשווק יותר ומה כדאי לשווק פחות. מה הוא ריווחי עברו ומה מהווה עברו הפסד. אחרת מובטחת לו פשיטת רגל בהזדמנות הקרובה...

על אחת כמה וכמה, אמר ה'חפץ חיים', בחייו הרוחניים של האדם,

אשר בכל שעה ושעה הוא מסוגל להתעשר עושר גדול. הרי חז"ל אומרים: "יפה שעה אחת של תשובה ומעשים טובים בעולם הזה יותר מכל חיי העולם הבא" (אבות ד, יז), ועוד אמרו: "יש קונה עולמו בשעה אחת" (עבודה זרה י, ב), ולעומת זאת, קיים גם כן המושג של מאבד עולמו בשעה אחת, חס ושלום.

"אם כן", זעק ה'חפץ חיים' מנהמת ליבו, "כיצד מניח אדם לחייו שירוצו כמות שהם בלי התבוננות וכלי חשבון, לבדוק ולבחון האם הוא מרוויח בעסקיו הרוחניים וקונה עולמו או שמא חלילה מפסיד בעסקיו ומאבד עולמו".

מורי ורבי הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל מספר, כי כאשר השיא מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל את אחד מיוצאי חלציו, האולם הקָמה בהמוני משתתפים שבאו ליטול חבל בשמחת צדיקים.

כאשר חלף רבי חיים על פני הרב כדי לאחל לו מזל טוב, אמר לו הרב: "ראה רבי חיים דבר פלא! בשעת החתונה המשתתפים לא זוכרים מאומה. לא מה היה לפני החתונה, את הטרחה הגדולה להכין אותה, ואת כל הסובב ונלווה לחתונה. כך גם לא חושבים מה יהיה לאחר החתונה, אלא פשוט שוכחים הכל ומתמקדים רק בשמחה. חושבים כי השמחה תימשך לנצח..."

הוסיף הרב ואמר בחיוך: "חז"ל אומרים (עירובין נד, א): 'האי עלמא כבי הילולא דמיא'. בעולם הזה אנשים אינם זוכרים מה היה לפני

כעת, וגם באו בלי רישיון כניסה, ובירושלים נתלו מודעות גדולות 'רבים דקרו', אודות הביזיון שנהג השומר כלפי ה'חזון איש'. בספר 'מעשה איש' מסופר, כי פעם אחרת שרבי עמרם נכלא, הגיע ה'חזון איש' לבקרו, כשהוא מלווה באחינו מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל והפעם איפשרו לו להיכנס. מיד כשנכנס לתאו של רבי עמרם אמר: "באתי לבקר את השבת", עוד אמר: "כולנו יושבים בבית אסורים אחד גדול".

אצל הרבי מסאטמאר היתה תופעה מאוד מעניינת

מורי ורבי הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל סיפר, כי בצעירותו סמוך לנישואיו כאשר גר בשכונת 'בית ישראל' הירושלמית, התאכסן שם בשכונה במשך תקופה ממושכת הרבי הגאון הקדוש בעל ה'דברי יואל' מסאטמאר זצ"ל. כידוע צדיק מופלא זה נשא בעוז ובגבורה את רוח המלחמה כנגד הציונות ומסדותיה, וניהל מאבק איתן לא להיות שותף בה וליהנות מתקציביה.

רבי חיים היה עולה מידי פעם לבית מדרשו לחזות בשגב עבודתו בקודש, ופעם כאשר בא ביום הפורים, היה הרבי מסאטמאר שתוי ומבושם כהוגן, וכשנכנס יין 'צא סוד, פנימיותו התגלתה. למרות שכל השנה לבש רוח קנאות ודיבר בחריפות כנגד כל מי שלדעתו סטה מדרך רבותיו, בסתר ליבו ראה רק טוב על עם ישראל, והרבה להמליץ טוב על כולם. לא קטרג על שום עדה וחוג, אלא אדרבה בירך את כל הבאים בצל קורתו בחום, בטוב לב וסבר פנים יפות. "ראו בבירור", הפטיר רבי חיים בהתפעלות, "כי המלחמות שניהל לא נבעו אצלו חלילה ממידות רעות, רגזנות או כעס וכדומה, אלא מטוהר נפש נשגבה".

אצל הרבי מסאטמאר הייתה תופעה מאוד מעניינת; אותם חילוקי דעות על שיטה ודרך, שהיו קיימים בינו לבין גדולי ישראל האחרים, מעולם לא העיבו כל עיקר על עצם ההערכה וההוקרה שרחשו לו אותם גדולי ישראל אשר עמדו על טיבו, ורבים מהם העלו על נס את היותו איש צדיק אמיתי, ואישיות סגולית ומקיפה. עמוד אש בתפילותיו הלוהטות ועמוד צדקה וחסד.

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, ראב"ד ה'עדה החרדית' בירושלים, ציין כי שמע פעם מפה קודשו של הרבי מסאטמאר, כי למרות שהנהיג את דעותיו ושיטתו באמיצות וזקיפות קומה, ולחם בעקביות ובעוז ללא חת ומורא כדי להעמיד בבהירות את שיטתו ודרכו, הקפיד מאוד שלא לבזות ולחרף את האחרים, ומעולם לא דיבר ברבים כנגד שום גאון וצדיק שאחז אחת ממנו.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

ביאתם לעולם, שנשמתם חצובה מכסא הכבוד, ואינם זוכרים מה יהיה לאחר יציאתם מהעולם, שעתידים הם ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים על כל דיבור מעשה ומחשבה. ממש כמו בשמחת נישואין, הם בטוחים כי כך ימשך המצב לעולם...".

אם האדם אינו עושה חשבון הנפש עם עצמו, ומחדד כל יום מהו תפקידו כאן בעולם; מהיכן הוא בא ולאן הוא הולך, ואין הוא מעורר את עצמו - כי לא חיים כאן לנצח, וכי יש תכלית לכל רגע ורגע, אזי מן השמים יאלצו לשלוח לו תזכורות. כי כאמור כאשר אין דין למטה יש דין למעלה רחמנא ליצלן.

באתי לבקר את השבת

אחד הלוחמים הגדולים על חילול השבת בירושלים, היה הצדיק רבי עמרם בלוי זצ"ל. הוא נלחם בחירוף נפש ממש על דעותיו, דרכו ושיטתו, כנגד פורקי עול, וקידש שם שמים בעוז רוחו ובעמידתו העיקשת על קדשי היהדות.

לפלא היה שאכן הסתלק ביום ט"ו תמוז תשל"ד, בדיוק באותו שבוע בו קראו את פרשת פנחס, פרשת הקנאות.

בני משפחת בלוי מספרים, כי כאשר הציעו את זקינם רבי יצחק שלמה בלוי זצ"ל להינשא לזקנתם הצדקנית מרת שיינע אסתר ע"ה, בתו של רבי ישעיהו אורנשטיין זצ"ל, היא הסתפקה אם לגשת לשידוך; מאחר ומחד גיסא, היה המוצע אישיות מיוחדת ירא שמים מרבים וצדיק. אך מאידך גיסא, הוא היה אלמן, והיא היתה בחורה צעירה שלא נישאה מימיה.

היא שלחה שליח שיציג את לבטיה בפני מרן הגאון הקדוש רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל. רבי יהושע ליב שמע את הצדדים ואמר: "כדאי לה להינשא לו". "אני רואה כי עתיד לצאת מהם פירות טובים" - נימק.

ידוע, שכאשר מכרו כרטיסים במהלך יום השבת במועדון הבידור הטמא ברחוב ישעיהו בירושלים, עמד רבי עמרם בתור לקניית הכרטיסים, והכניס את ראשו בתוך הקופה, והחל לזעוק "שבת! שבת!" מנהמת לב מבלי לזוז. השוטרים שהוזעקו למקום היכו אותו מכות רצח עד זוב דם, אך הוא נשאר עיקש בעמדתו ולא נרתע. אחר כך גנח מייסורים ומכאובים, אבל נשאר מרומם ברוחו, שש ושמח על שקינא את קנאת השם ומחה במחללי השבת.

מרן ה'חזון איש' זצ"ל העריך את מסירות נפשו ופועלו, וכאשר נכלא באחת ההפגנות על קדושת השבת, 'צא ה'חזון איש' מגדרו, ובא לבקרו בכלאו. בפעם הראשונה סירב שומר בית הכלא לתת ל'חזון איש' ומלוויו להיכנס פנימה. הוא טען כי אין זה שעת ביקורים

מבצע ענק לתקופה מוגבלת
כרך א' משנ"ב מהדורת 'דרשו' עכשיו ב- 25 שקלים בלבד!
לרכישה 02-560-9000

הרבנים כמוזן הורו לאבי הנערה להאכיל אותה בבשר זה, הרי פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה, אלא שהנערה עצמה ביקשה שלכל הפחות ישחטו את החיה הטמאה כדין, בסכין שחיטה כשר, עם כל הלכות שחיטה. ואכן עשו כבקשתה, ואף בדקו את הריאות אם הן טריפות, והנה התעוררה שאלה בדבר כשרותן...

"מלחמה למען השקר 'באמת' עלולה להצליח!"

הרב ישראל ליוש

"פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן... " (במדבר כ"ה, י"א)

לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי
אמו עגלים לעבודה אלילים, והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא
הכתוב ויחסו אחר אהרן. [רש"י]

יש להבין, מה היתה טענת השבטים המבזים, שאבי אמו פיטם
עגלים לעבודה זרה, איזו מסקנה הם כוונו להסיק מעובדה זו?
בפשטות, מבאר הגאון רבי יצחק פנחס גולדוסר שליט"א בספרו
'מי זהב' עה"ת, נפרש שבגלל שהיה לפנחס סבא שפיטם עגלים
לעבודה זרה, הוא פיתח התנגדות יתירה וקיצונית לאידאולוגיית
השקר, ומהמניע הקיצוני הזה הוא הרג את זמרי בן סלוא.
וע"כ מעידה עליו התורה שהקנאות היתה דווקא ירושה מהסבא
השני, אהרן הכהן, שהיה אוהב שלום ורודף שלום, ופנחס, נכדו,
גם הוא אהב את השלום ואת האמת, ומתוך קנאות אמיתית לדרך
הזו, הוא הרג נשיא שבט בישראל. לא קיצונית מוגזמת, מיותרת
ומסוכנת היתה כאן, אלא אהבת אמת ושלום היתה כאן, והיא זו
שהניעה את מעשיו.

למען השקר 'באמת', הם כופרים אמיתיים, אפיקורסים אמיתיים,
בכל לבם... לכן הם מצליחים... ואילו אצלנו, לא כל הנלחמים על
דת ישראל, הם כשרים באמת ועושים כך באמת... רבים מאיתנו
נלחמים על האמת 'בשקר', ועל כן אינם מצליחים במלחמתם...

פירוש נוסף מביא הרב גולדוסר משמו של הגאון רבי שלמה קוגל
שליט"א, ר"מ בשיבת 'קרית מלאכי':
המעשה המתועב של זמרי בן סלוא, נשיא שבט בישראל, לעיני
משה וישראל, היה חלק מאידאולוגיה כנגד משה רבינו. הוא טען
שכאשר בני ישראל הולכים אל בנות מואב, הם נכשלים לא רק
בגילוי עריות אלא גם בעבודה זרה, כפי שכתוב בפרשת בלק (כה
ב) "וַתִּקְרָאן לְעָם לְזַבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְאֱלֹהֵיהֶן", אם
כן עדיף להביא את בנות מואב אל ישראל, ובכך יעברו רק בגילוי
עריות, מאשר להביא את בני ישראל אליהן ויעברו שתי עבירות,
גם עבודה זרה וגם גילוי עריות, וזמרי בן סלוא הקריב את עצמו
כדוגמא אישית להחדרת האידאולוגיה והביא את המדינית לעיני
משה וישראל.

פנחס, לעומתו, קינא לאלוקיו, הוא סבר כמשה רבינו שהקב"ה

למדנו משהו על מידת הקנאות: רק אם היא נובעת מנקודת האמת,
יש לה זכות קיום, ואם חלילה מניעים אחרים מעורבים בה, לאו
קנאות היא, קיצונית פסולה היא...

"הכפירה מתחזקת בעיר...!" - זעקו העסקנים לפני רבם הנערץ
הגאון רבי ישע בער מברסק זצ"ל - "האפיקורסים הולכים ורבים,
ובפיהם אשר דיבר שווא, הם מצליחים לשכנע רבים בדעותיהם
הכפרניות..."

"וכי מה הפלא?" - ענה לעומתם רבי ישע בער - "האמת תמיד
גוברת...!"

נדהמו העסקנים: "הלואת תיקרא אמת...?! כפירה... דעות כוזבות...
זו אמת...?!"

"פשוט מאד" ענה רבי ישע בער לתמהים - "הכופרים נלחמים

בו ברגע עצר מלכת והתחיל להרהר במצבו, כל חייו עמדו על כף המאזניים, השלכת הכספים בצד הדרך היא השלכת כל עתידו המפואר לנהר גועש, הוא כבר צפה בדמיונו את המוני הלקוחות אנשים שחסכו מפת לחמם והפקידו כל אשר להם אצלו, עומדים בפתח ביתו וזועקים חמס!! ובדקות מסתערים על ביתו ומרוקנים כל תכולתו... ואז הוא החליט את החלטת חייו, לעשות רצון אבינו שבשמים במסירות נפש...

והתענג על ה' - ויתן לך משאלות לבך

הרב בנימין בירנצוויג

"וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימם" (במדבר כ"ה, ט')

הגמרא ביומא (סב, ב) דורשת מפסוק זה שבעינן שיהיו שני הכבשים שוים וזה גם לעיכובא.

מה הטעם בהקפדה זו שיהיו הקרבנות שוים ואף זה מעכב את הקרבן?! מבאר מרן הגאון ר' משה פיינשטיין זצוק"ל בספרו דרש משה, שנראה שהטעם הוא כנגד זכור ושמור שבדיבור אחד נאמרו, והטעם שנאמרו בדיבור אחד, לומר לנו שיתכן שאדם יקיים את ה'שמור' בכל כוחו ישמור על השבת במסירות וזה יביאהו לידי צער בכך שאינו עושה מלאכה ומפסיד ממון וכדו', לכך נאמר מיד 'זכור' באותו דיבור, שיש לזכרו ולהתענג על השבת באותה מידה ששומרים ומקפידים מלחללה, ולדעת שבאמת לא רק שאין אנו מפסידים משירת השבת אלא היא מקור הברכה וממנה השפע העצום לכל ימות השבוע.

זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו - לומר לנו ששמירת השבת וזכירתה להתענג בה ולשמוח בקדושתה חייבים להיות שוים, אילו רק נזכה לשמוח ולהתענג בשמחת השבת מקצת ממה שאנו מקפידים מלחללה, אזי נזכה לשפע השבת שהיא מקור הברכה.

באחד מפנקסיו רשם מרן הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל רבה של ירושלים, מה ששמע מעשה נפלא על מרן הבית הלוי זיע"א: ביום שבת קודש נכנס אליו אחד מבעלי הבתים של בריסק כשעל פניו נסוך צער גדול, הוא סיפר כי בתו מתקשה ללדת מזה שלושה ימים, ולדברי הרופאים היא בסכנה גדולה, הוא התחנן לפני רבו כי יאות להתפלל עבור ביתו ויקרע שערי שמים עבורה.

להפתעתו הגדולה שאלו הבית הלוי 'האם קידשת על היין?' השיב האיש 'מרוב צער לא הייתי מסוגל לקדש'.

'אם כך', אמר לו הבית הלוי 'כאן בביתי קדש על היין תחילה, טול ידיך וסעד את סעודת השבת על שולחני'. ישב האיש לסעודה

והבית הלוי האריך עמו בשיחה הרבה, ולבסוף שאלו 'האם נהנית מהסעודה?', השיב האיש 'ודאי, לשבת בשלחן שבת של הרב, זה הרי מעין עולם הבא...'. 'אם כן' אמר לו הבית הלוי, 'צא עכשיו וראה מה שלום בתך'.

יצא האיש וחזר אחר זמן ובישר בקול צהלה כי ביתו ילדה למזל טוב. משהתעשת מעט פנה האיש לבית הלוי ושאלו 'מוכרח אני להבין מדוע חייב אותי הרב לסעוד אצלו?'. השיב לו הבית הלוי 'הלא מקרא מלא הוא "והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך" (תהילים לז, ד), בשבת קודש הסעודות הם בבחינת "והתענג על ה'" ואחרי שהתענגת על ה' הגיע הזמן ש"ויתן לך משאלות לבך"'.
◆◆◆

בספר אוצר פניני התורה מסופר מעשה מרגש על רבי שמואל שטראוס זצ"ל שהיה חותנו של רבי יעקב רוזנהיים זצ"ל וחצר שטראוס (שטוריס) המפורסמת בירושלים נתרמה על ידו לבקשת מרן הגאון רבי ישראל סלנטר זצוק"ל.

מהיכן היה לרב שטראוס ממון כה רב לקנות ולבנות את חצר שטרוס בירושלים שהיה כרוך בממון רב מאד ביחס לימים ההם!?

המשך בעמוד 30

"שכל קהילה תתכנס בבית המדרש שלה, ותקיים יום תפילה", הוא היה אומר, וכך גם היה נוהג בעצמו. בכל פעם שהיה איזה עניין של גזירה לעקירת הדת או פגיעה בלומדי התורה וכדו', היו תולים פתק בישיבה ומכריזים על יום תפילה, וביום זה היו מתכנסים אנשי הקהילה ואומרים יחד תהילים לביטול הגזרה.

"כמו כן, בפעמים האחרונות שהסתלקו הגאב"דים של 'העדה החרדית', הוצא לו פעם אחר פעם למלא את התפקיד הנכבד הזה ולעמוד בראש 'העדה החרדית'. הוא תמיד דחה את ההצעות אלו על הסף. פעם אחת הוא גם אמר בדרך צחות לבחורי הישיבה "העצמות הירושלמיות כבדות מדי עבורי", כלומר, הוא רוצה להיות רגוע יותר, ולא כל כך מסתדר עם המזג הסוער של הירושלמים.

"אגב, הוא היה בטל ומבוטל כלפי הרה"ק מסאטמאר זצ"ל, כעבד בפני רבו. הרבה יותר מביטול של תלמיד רגיל בפני רבו.

"רבינו אמר על הרבי מסאטמאר דבר נורא. אני ראיתי את זה כתוב בכתב ידו ב'קונטרס החלומות' שהוא כתב, וכמדומני שזה גם מודפס בדרשות שלו, שהוא "העמיק בנשמה של הרבי מסאטמאר", כך הוא כותב, ושהוא ראה שהרבי מסאטמאר מליץ יושר בפני כסא הכבוד על כל אחד ואחד מישראל".

"אגב, מעניין לציין שכשהרבי הגיע לנחם את משפחתו של כ"ק אדמו"ר מלובלין זצ"ל שהתגורר בבני ברק, והיה בן אחר בן לגאון רבי עקיבא אייגר זצ"ל, אמר רבינו לבניו של האדמו"ר מלובלין, שהוא מאוד אהב לראות את זיו פניו של אביהם, כי הוא הזכיר לו את מראה פני קדשו של רבי עקיבא אייגר זצ"ל.

"בעודו מדבר, התלחשו שניים מהנוכחים שם, וניסו לחשב את התאריכים... הרי הגרעק"א נפטר הרבה לפני שהרב ואזנר נולד... "רבינו זצ"ל המשיך את דבריו, וכשסיים פנה לשני האנשים שתמחו על דבריו ואמר: "אני יודע מה אמרתם שם, אני יודע מתי רבי עקיבא איגר נפטר ומתי אני נולדתי, אבל מה אעשה שפעם התקשיתי מאוד בהבנה של תשובה שכתב רבי עקיבא אייגר זצ"ל, ובמשך שלושה ימים התייגתי בדבריו עד שהצלחתי להבינם לאשורם, ולאחר מכן בא אלי רבי עקיבא איגר בחלום והודה לי על כך, ואמר לי שבאותם שלושה ימים היתה לו נחת רוח עצומה בשמים מכך שהתייגתי להבין את דברי תורתו... ומאז אני יודע איך היה רבי איגר נראה..."

"כמו הסיפור עם הרבי מסאטמאר, גם את הסיפור הזה עם רבי עקיבא איגר כתב רבינו ב'קונטרס החלומות', ויש שם עוד כמה וכמה דברים נפלאים מאוד אבל לא רבים זכו לראות את הקונטרס הזה".

ומה אסור לעשות, בלי לתקוף אנשים או קהילות. העניינים עליהם עורר היו מוזכרים בקצרה, אולי עשרים או שלושים שניות הוא היה מעורר על נושא מסוים, ומיד אחר כך היה ממשיך עם איזה דרוש נפלא ומתוק מדבש, ורק אחרי חמש דקות שהוא כבר ריכך את הרושם של העניין הקודם, הוא היה משחיל פתאום עוד איזה עניין שצריך לעורר עליו, שוב היה מדבר על זה בתקיפות ובלי משוא פנים, אבל מיד שב לדרוש הנפלא, באומנות מיוחדת במינה שגרמה לכך שאנשים לא הרגישו שהוא מתקיף אותם או כל אחד אחר.

"ואם אירע שרבינו שמע שהיה מישהו בקהל שחשב שהוא מתכוון אליו באופן אישי, הוא מיהר לקרוא ולבקש את סליחתו. הוא היה אומר: "אני לא חוזר בי ממה שאמרתי, כך ההלכה וכך צריך לנהוג, אבל לא היתה לי שום כוונה לפגוע בכך ולא התכוונתי אליך כשאמרתי את הדברים".

בתקופה שבה חוק הגיוס עלה לדיון סוער ודרשו מכל הבחורים להתייצב בלשכת הגיוס ולחתום על הצהרות שונות כדי שיוכלו להמשיך ללמוד בישיבה, היה ויכוח בין גדולי ישראל איך צריך לנהוג. חלק אמרו שצריכים להתייצב ולשחק את המשחק ומשמים ירחמו, וחלק היו בדעה שיש להילחם בכוונות הזדון הללו, ולהימנע מלהתייצב בכלל בלשכת הגיוס.

"באו אלי בחורים בישיבה, ושאלו אותי, משגיח יקר, תגיד לנו מה לעשות. שנלך להתייצב בלשכת הגיוס או לא? כמו מי אנחנו צריכים לנהוג. כמובן שאני נכנסתי למרן זצ"ל והצגתי בפניו את השאלה. נענה רבינו ואמר לי כך: "להתייצב בלשכת הגיוס בוודאי שצריכים, מה אנחנו נרוויח מזה שסתם נתגרה בהם. אם אפשר לקבל דיחוי כחוק צריכים לעשות מה שצריך כדי לקבל את הדיחוי. אבל לקחת בחורים לצבא הם לא יקחו, אל דאגה. אני קיבלתי ממרן החזון איש זצ"ל, שלעולם לא ייקחו בחורי ישיבה לצבא, עד ביאת המשיח!".

"לאחר מכן אמר לי, שאני צריך להתעניין מה עמדתו של מרן הגרא"ל שטיינמן בעניין, וכפי שהוא מורה לנהוג בעניין זה, כך צריך לנהוג: "הוא הגרל של עולם הישיבות", אמר לי הרבי על מרן הרב שטיינמן זצ"ל. "פעמים רבות באו אליו במשך השנים ורצו לארגן כל מיני עצרות מחאה בבני ברק. אם דובר על עצרת התעוררות קטנה ומצומצמת יחסית בכיכר ברטנורא, הוא עוד הסכים לפעמים, אבל כשדיברו על סגירת רחובות חזון איש ורבי עקיבא לצורך עצרת מחאה הוא התנגד לזה בתוקף.

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

גילתה מי מהם חכם יותר!"
 תמחו: "הכיצד? וכי מה אשם השני אם הסידור לא נפתח ב'אשרי'
 אלא ב'יוצרות'?"
 השיבם רבי יצחק אלחנן: "ומי הפריע לו לקרוא 'אשרי' במקום
 היוצרות? !...
 הבינו את התשובה, וקריאת הכתובה שנכתבה כהלכתה נמסרה
 לאחד מרבני הישיבה, שהקריאה במהירות ואיש לא שם לב לנאמר...
 וכלל השריש רבינו (דברי אגדה, שניד): יש דין תורה, ויש את היושר,
 את רוח התורה. ולדוגמה: "לא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו
 דבריהם על דין תורה" (בבא מציעא ל"ע"ב), ולא ויתרו כרוח התורה.
 לקיחת אשת יפת תאר היא כדין תורה, אבל לא לפי רוח התורה,
 ולכן יולד בן סורר ומורה -
 ואמר בשם הגאון רבי ישראל מסלאנט זצ"ל, שאדם יכול להפטר
 כל ימיו מתורה ותפילה, אם ימצא כל היום במקום שאינו נקי ואסור
 להרהר בו דבר שבקדושה -
 אבל ודאי יתבע על שהביא עצמו למצב זה!
 (קטעים מלוקטים מתוך הגדה של פסח 'ישא ברכה')

סעיף קנ), מה יעשו - מצד אחד, כבוד הבריות. מצד שני, דרך שאינה
 ישרה. פתח רבינו ואמר: אספר לכם סיפור -
 באחת העיירות נפטר הרב, הגישו כמה רבנים את מועמדותם, היה
 שם פריץ שעל פיו ישק כל דבר, והחליט שהוא יבחר את המועמד.
 שישגרו אליו את שני המועמדים המובילים. הגיעו, והפריץ נערך
 למבחן למדני, פתח את הסידור ב"אשרי", והורה למועמד האחד:
 "קרא!"
 העיף מבט, וקרא ברהיטות. נטל הפריץ את הסידור, פתחו, והורה
 למועמד השני: "קרא!" ואבוי, הסידור נפתח ב"יוצרות", והרב
 התבונן וקרא באיטיות, מילה אחר מילה.
 זרח הפריץ מאושר, הלא אין ספק שהראשון הוא הידען -
 באיזה שטף, באיזו רהיטות קרא!
 מי יעז להמרות פי הפריץ, המועמד הראשון זכה בתפקיד. אבל
 סיפרו זאת לפני רבם של ישראל, הגאון רבי יצחק אלחנן מקובנה
 זצ"ל: אוי לנו שהגענו לכך, על פי מה קובע גוי מי ראוי להיות רב
 בישראל!
 להפתעתם, נענה ואמר: "הבחינה דווקא מוצאת חן בעיני, היא

המשך מעמוד 19 | הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א

ההשגחה המופלאה שליוותה נס גדול זה, דיברה בעד עצמה, בעל
 המסוק עמד המום ונפעם נוכח עוצמת השמירה העלינה שזכה
 לה אותה בחור מן השמים, ושהייתה לו את הזכות לגלגל על ידו את
 שליחות הצלתו!
 בעקבות מקרה אדיר זה, נעשה בעל המסוק בעל תשובה גמור עם
 כל בני משפחתו! בראותו בחוש שיש מלך על כל הארץ, המנהיג את
 עולמו ומשגיח ושומר על בניו בדקדוק נפלא! הוא תלה זאת בשכר
 המצווה הגדולה של כיבוד אב שהחל בה, בהנחת המסוק בשביל
 השיחה עם אביו, שמצווה גדולה זו גררה מצווה גדולה נוספת!
 בד בבד עם חזרתו בתשובה של הטייס, ששמר כל העת על קשר
 עם הבחור והרב, ועם הישיבה הקדושה, חלה גם מהפכה עצומה
 בנפשו של אותו בחור. הוא הסיק לעצמו מאותו נס גדול, עד כמה
 גדול כוחה של תפילה, ובבוקר למחרת ניגש מיד לקיום נדרו! הוא
 החל בתפילות ובבקשות עצומות לפני השם יתברך, לפתוח לבבו
 בתורה. אכן, לאחר שהחל להתמסר יותר אל הלימודים, ולהתייגע
 בעמלה של תורה כראוי, זכה ונפתחו לפניו שערי תורה כפתחו של
 אולם. בתקופה קצרה נעשה לאחד מן העילויים שבישיבה! כיום הנו
 אחד מהתלמידי חכמים המפוארים שבעולם הישיבות, לאורך ימים
 ושנים טובות.

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

והנה פתאום רואה אני לתדהמתי מסוק נוחת לקראתי לא הרחק
 ממקום משכבי, וממנו יוצא אדם עם טלפון נייד בידו. בהיותו ממש
 סמוך אלי, הבחין בי מיד במצבי הקשה. סימנתי לו בידי שיתקרב,
 ואמרתי לו שנפצעת כאן, ושאיני מן הישיבה שבישוב הסמוך.
 הטייס הבחין מיד במצבי החמור, רץ למסוקו והביא עד מהרה כמה
 תחבושות וחומרי חיטוי ושאר אביזרי עזרה ראשונה הנמצאים דרך
 קבע במסוק. הוא עצר תיכף את הדימום ב'חוסם עורקים', חבש
 היטב את המקום במיומנות, ולא עזב את המקום עד שראה את
 הבחור עומד על רגליו ופוסע חזרה לישיבתו, היישר לקראת רבו,
 מגיד השיעור האהוב!
 בשיחתם עם הטייס התברר. שמדובר במסוק זעיר פרטי של אדם
 המתגורר באחד המושבים באזור, שהיה למעלה באוויר בנסיעה
 שגרתית בדרכו לביתו. תוך כדי טיסה קיבל במכשיר הטלפון
 שיחה נכנסת דחופה מאביו, שהיה מוכרח לשוחח עמו, אך בראותו
 שהקליטה שם למעלה בשחקים קלושה, והשיחה נקטעת פעם
 אחר פעם, לא הייתה לו ברירה כי אם לבצע נחיתת ביניים בשדות
 אותו ישוב, כדי לסיים את השיחה בניחותא ולהמשיך בהמראתו אל
 היעד. תכף עם נחיתתו, הבחין בבחור השוכב פצוע ומדמם, ולפי
 איתנותו של הבחור הבין שהוא זקוק לעזרתו, ואכן זכה להציל את
 חייו ברגע האחרון.
 אם כן - סיכם המגיד שיעור בשמחה ובהתרגשות - לא שב"כ לפנינו,
 ולא סוכנים, כי אם נס גדול מן השמים!

מנערות העיר חלתה מאוד והרופאים לא מצאו מזור למחלתה, מצבה התדרדר והגיע עד כדי פיקוח נפש. אחד הרופאים הציע שתאכל בשר שמן של חיה טמאה, וטען שרק זה מה שיכול אולי להציל את חייה.

"הרבנים כמובן הורו לאבי הנערה להאכיל אותה בבשר זה, הרי פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה, אלא שהנערה עצמה ביקשה שכל הפחות ישחטו את החיה הטמאה כדין, בסכין שחיטה כשר, עם כל הלכות שחיטה. ואכן עשו כבקשתה, ואף בדקו את הריאות אם הן טרפות, והנה התעוררה שאלה בדבר כשרותן..."

או אז פנו אל מורה הוראה, ואחר שבדק את הריאות ובחן את השאלה היטיב מכל צדדיה, אמר: "אם זו היתה שאלה על ריאות של בהמה טהורה, הייתי פוסק 'כשר', אבל איך אוציא מפי 'כשר' על בשר חיה טמאה...?! אף שהתירו לחולה לאכול מבשרה משום פיקוח נפש, אבל לא נקרא לזה 'כשר'..."

"משכיל זה" - אמר הנצי"ב לחבר המשכילים נחרצות - "דעותיו פסולות ומסוכנות, ואף שמידת 'אהבת ישראל' מרובה אצלו, עדיין אי אפשר להכתירו בתואר 'כשר', הוא בדיוק כמו חיה טמאה שאין בריאותיה פסול..."

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

אינו לוקח שוחד, אי אפשר להתיר עבירה אחת כדי לא לעבור שתי עבירות, אין לעשות חשבונות כביכול עבור הקב"ה, כדי להציל עבורו משהו. יש לשמור על דת ישראל כמות שהיא, לפי ההלכה וההנהגה המסורה, ולא חלילה להתאים אותה לרוח הזמן ואווירת המקום.

דעה זו של משה רבינו ופנחס הקנאי, נתפסה בעיני השבטים כאילו הוא מזלזל בחטא עבודה זרה, הנה הוא מעדיף כביכול שבני ישראל ילכו אל בנות מואב במקום שהן יבואו אליהם, על אף שהם עלולים להיכשל שם בחטא עבודה זרה, ואף חיזקו את טענתם בכך שהוא נכד של מי שפיטם עגלים לעבודה זרה, ולכן הוא מזלזל בחטא החמור הזה...

על כן באה התורה ומעידה שפנחס הוא גם נכד של אהרן הכהן ומשם באה קנאותו, מצד האמת והשלום, והקב"ה הוכיח שהוא מרוצה מדרכו, וקנאות אמת היא, ע"י הניסים שנעשו לו בהריגת זמרי בן סלוא.

הסיפור הבא, אף הוא יבהיר את ההשקפה הנכונה כנגד מי שעושים כביכול 'עסקים' עם הקב"ה...

קבוצת משכילים באה לפני מרן הנצי"ב מוואלאז'ין ז"ע ובפיהם טענה שבבח אחד מחבריהם על כך שלמרות דעותיו הוא 'אוהב ישראל'... "אספר לכם על מאורע שאירע בעירנו" - ענה להם הנצי"ב - "אחת

בני ביתו לא ידעו מאומה, סעודות השבת התנהלות ברוממות ובשמחה אף לא רגילה, ורק במוצאי שבת לאחר שהבדיל התיישב ואמר לבני משפחתו שהוא רצה לספר להם סיפור, והחל לספר את אשר אירע, קולות של צער ואנחה נשמעו מבני הבית על אשר עומד להתגולל עליהם, והוא בשלו מנחמם בנטפי אמונה חזקה כי השומר שבת ומתענג בה ללא שום צער כרצון ה', הרי אנו בידינו והוא ימלא חסרונו, והשבת מקור הברכה.

לאחר שסיים קם והלך למקום בו השליך כל כספו, הוא מתקרב אל המקום ולא מאמין, הכסף היה מונח שם באותו צורה בה הוא הונח!!! הוא לקח את הכסף והודה לבורא העולם.

ובזה לא נגמר הסיפור, למחרת עבר בעיר שר האוצר של המחוז, והתעניין בעסקים של עיר וכשסיפרו לו על הבנק של הרב שטראוס, הוא הלהתב מאד מיושרו ואמינותו והחליט מידי שכל כספי אוצר המדינה יופקדו מהיום בבנק של הרב שטראוס, ועכשיו הרב שטראוס כבר היה זקוק לכמה וכמה מעילים בשביל לאכסן את כמות הכסף שהופקדה אצלו. והוא הפך לאיש עשיר גדול מאד, ומכך היה לו את הסכומים העצומים לבנות את חצר שטראוס בירושלים כבקשת ר' ישראל סלנטר שזכה שגרו בה צדיקי עולם כר' איצלה בלזר ור' נפתלי אמסטרדם זצוק"ל.

לשמור ולהתענג על ה' באותה מידה - ויתן לך משאלות לבך!

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

רבי שמואל התגורר בעיר קרלסרוהה בגרמניה, לפרנסתו עסק בניהול בנק קטן שהקים עבורו חמיו העשיר לאחר נישואיו, במושגי אותם ימים כדי להקים בנק קטן היה צורך בשלושה דברים, רשיון ממשלתי, קבלות רשמיות, וחליפה בעלת שני כיסים גדולים בשביל לשים בהם את כספי הפקדונות, ואכן רבי שמואל ניהל את הבנק ביד רמה אנשים רבים סמכו עליו והפקדיו בידינו את כל חסכונותיהם, והוא פרנס את משפחתו בשמחה וברוח.

יום שישי אחד לבשר רבי שמואל את בגדי השבת לרגל שמחת ברית שערך אחד ממקורביו, ולאחר הברית עסק בעסקיו מספר שעות. בליל שבת כשסיים את התפילה והחל לצעוד לכיוון ביתו, גילה כי כיסיו תפוחים, ולתדהמו כי רבה התברר כי כל הכספים שהופקדו בידי ביום שישי נמצאים כרגע בחליפתו.

בו ברגע עצר מלכת והתחיל להרהר במצבו, כל חייו עמדו על כף המאזניים, השלכת הכספים בצד הדרך היא השלכת כל עתידו המפואר לנהר גועש, הוא כבר צפה בדמיונו את המוני הלקוחות אנשים שחסכו מפת לחמם והפקידו כל אשר להם אצלו, עומדים בפתח ביתו וזועקים חמס!! ובדקות מסתערים על ביתו ומרוקנים כל תכולתו...

ואז הוא החליט את החלטת חייו, לעשות רצון אבינו שבשמים במסירות נפש, בשלות נפש הלך לקרן זויית נייער את מעילו וצפה באדישות בצורות הכסף הנשמטים ממעילו לעבר הקרקע, והמשיך לביתו כששמחה עצומה ממלאת את כל חדרי ליבו.

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מהו הרוחב הרצוי ל'תיתורא' שבתפילין?
- ◆ כיצד 'כותבים' את האות ש' על גבי התפילין של ראש?
- ◆ מהי צורת הקשר שבתפילין של ראש?

עשיית 'פְּתִי' התפילין

- תפילין של ראש העשויות מעור אחד, שארבעת התאים שבהן הודבקו זה לזה לגמרי, הרי הן כשרות, ובלבד שהתאים פרודים בקצוותיהם והחריצים שביניהם ברורים, וחלוקת התאים ניכרת.
- יש להקפיד שרוחב ה'תיתורא' של התפילין ינוע בין שתי 'אצבעות' לארבע אצבעות; ובדיעבד התפילין כשרות גם כשרוחבן אינו בטווח זה, אך אם הוא קטן מאצבע הן פסולות אף בדיעבד.
- את 'פְּתִי' התפילין, כולל ה'תיתורא' וה'מעברתא', יש לצבוע בשחור; ונחלקו הפוסקים אם דין זה הוא מהלכה למשה מסיני, או מצוה לכתחילה מדרבנן, ויש להחמיר.
- אם נפגמה צורת הריבוע ב'פְּתִי' התפילין - הרי הן פסולות, והמשנה ברורה מסופק מהי מידת הפגימה הפוסלת את התפילין, אך גם לדעתו אין לפסול את התפילין בפגימה כלשהי.

צורות האות ש' בתפילין של ראש

- הלכה למשה מסיני, ליצור ב'פִּית' התפילין של ראש שתי אותיות ש' - האחת בעלת שלושה קנים, בימין הבית, דהיינו בימינו של המְּנִיחַ אותן; והשניה בעלת ארבעה קנים, בשמאל הבית.
- בגמרא נאמר: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך... אלו תפילין שבראש", ופירשו הפוסקים שהדברים אמורים באותיות ש' שמשני צדי ה'פִּית' - 'שִׁין' ראשי תיבות: ש'ם 'דוד נ'קרא.
- לעשיית ה'ש' בתפילין של ראש, נהוג להשתמש בתבנית בולטת של האות ש', הנסגרת בלחץ על עור ה'פִּית'; אך אין ליצור את האות באמצעות תבנית שוקעת, כיון שאופן זה נחשב כ'חק תזכות'.

הכנסת הפרשיות לבתים

- הלכה למשה מסיני לכרוך כל אחת מפרשיות התפילין בְּשֵׁעָר של חיה או בהמה טהורה, ויש לעשות זאת 'לְשִׁמָּה'; ואם לא כרכן - התפילין פסולות.
- מלבד כריכת הַשֵּׁעָר הנ"ל, יש לכרוך את הפרשה בקלף, או בבד; ויש לכרוך את הפרשה בשלש שכבות: שיער, קלף ושיער, כך שתהיה כריכת שיער גם מעל כריכת הקלף וגם מתחתיו.
- את פרשיות התפילין מכניסים ל'פְּתִים' כשהן זקופות כספר תורה, דהיינו כשראש הכתב כלפי מעלה; ובדיעבד, אם הכניסן בשכיבה - התפילין כשרות.
- אם כתב את הפרשיות לתפילין של יד בארבעה קלפים והכניסם יחד בבית - התפילין כשרות, ולדעת הרמ"א - לכתחילה יש להדביקם בדבק שמקורו מבעל חי טהור.

תפירת הבתים

- הלכה למשה מסיני, לתפור את 'פְּתִי' התפילין עם התיתורא בגידים של בהמה או חיה טהורות, ולכתחילה יש להשתמש בגידים של שור.
- אין להדביק את התפילין לפני התפירה, מחשש שמא הדבק 'מבטל' את התפירה והתפילין נפסלות, ויש אומרים שהוא הדין כשמדביק לאחר התפירה.

צורת קשרי התפילין

- את קשר התפילין של ראש צריך לעשות בצורת ד' (ראה לקמן), ושל יד - בצורת י', ויחד עם ה'ש' שב'פִּית' של ראש, יוצרות האותיות את שם ש-ד-י.
- לפי פשוטם של דברי המשנה ברורה, וכן דעת פוסקים רבים, יש לעשות את הקשר בתפילין של ראש בצורת ד', ויש שהוכיחו כי לדעת המשנה ברורה יש לעשות את הקשר בצורת ס'.

להיבחן על 840 דף זה לא פשוט. מהרגע שבו אתה מניח את העט ומסיים להשיב על השאלות למבחן, אתה דרוך ומצפה בכל לבך לדעת מה הציון

הצצה לרגעים מרגשים שתופסים את תשומת הלב

יהושע לייבזון

של 'דרשו' יכולים לבדוק, וכל אחד מהבודקים של 'קנין ש"ס' צריך להקדיש הרבה מאוד זמן לבדיקתו של כל מבחן, ולכן זה לוקח זמן...".

אברך נוסף, שהציון שלו היה קצת נמוך מהנדרש, ולכאורה נשמע מאוכזב מאוד, אבל גם מלא תקווה: "אין לי טענות", הוא אומר, "מה שמגיע מגיע, אם עניתי תשובות לא מדויקות, מורידים לי בציון. כך צריך להיות".

"יש לי חבר שגם ניסה בפעם הראשונה ונכשל, ואז במחזור הקודם של הש"ס הוא ניסה שוב והצליח להגיע עד הסוף. אני מתכוון להגיש ערעור על כמה מהתשובות שנפסלו לי, ואולי אצליח לשרוד בתוכנית גם במחזור הלימוד הנוכחי. אבל גם אם חלילה לא יקבלו את הערעור שלי, אני מתכנן להמשיך ולהיבחן, בלי לקבל מלגה, עד סוף המסלול, ובעז"ה במחזור הבא של 'הדף היומי' אצטרף שוב, בתקווה שבפעם השנייה כן אצליח להגיע עד הסוף בתוך המסלול". לדבריו: "הדרבון ללמוד ולחזור גדול הרבה יותר כשאתה חלק מהתוכנית. זה לא רק להספיק עוד כמה דפי גמרא, אלא לחזור, לשנן ולצרום אותם בזיכרון שלך. 840 הדפים שכבר נבחנו הם מתנה נפלאה ש'דרשו' נתנו לי, ואני מקווה שבפעם הבאה הם יתנו לי את כל הש"ס!".

כחודשיים אחרי שנבחנו על 840 דפי גמרא, קיבלו שבוע שעבר כל 984 הנבחנים במסגרת תוכנית 'קנין ש"ס' ב'דרשו', את הציונים על המבחנים שלהם.

עבור נבחני 'קנין ש"ס' מדובר בהתרגשות גדולה במיוחד, שכן המשך ההשתייכות שלהם לתוכנית תלוי בציון שקיבלו על המבחן הקודם, וגם המלגות הכספיות לנבחנים מוענקות בהתאם לגובה הציון.

"האמת שלהיבחן על 840 דפי גמרא זה לא היה קל בכלל", מספר לנו אחד הנבחנים לאחר שקיבל ציון גבוה מ-90 אחוז. "זה היה מאוד מאתגר, אבל אני 'מתנחם' בכך שהאתגר האמיתי עוד לפנינו, ובעזרת ה' בהמשך נידרש להיבחן על 1,500 דפים בפעם אחת, 1,800 וגם 2,800...".

לדבריו, הרגע בו קיבל את הציון היה רגע מרגש במיוחד: "מהרגע שבו אתה מניח את העט ומסיים להשיב על השאלות למבחן, אתה דרוך ומצפה בכל לבך לדעת מה הציון. האם ידעתי או לא?

"העניין הוא שמדובר במבחן מאוד מורכב עם 90 שאלות, וזה אומר שהבדיקה שלו גם לוקחת זמן רב. מה גם שהבודקים צריכים להיות אנשים הבקיאיים בעצמם בכל הש"ס, כך שלא כל הבודקים